

ČAS

1/2023

Československé anarchistické sdružení (ČAS)

dobrovolný příspěvek 10 Kč

DÁLE V ČASOPISE:

PŘES HLAVY VŮDCŮ: ODBORY MUSÍ BOJOVAT, NIKOLIV ŠKEMRAT

strana 2

PROHLÁŠENÍ INTERNACIONÁLY ANARCHISTICKÝCH FEDERACÍ

strana 5

PROTI MILIÁRDÁM NA ZBROJENÍ A VÁLKU NA UKRAJINĚ! PŘEČ S VLÁDOU VÁLČNÝCH ŠTVÁČŮ!

strana 2

NÁŠ PROGRAM: ZA SVÁ PRÁVA DNES, ZÍTRA ZA SVĚT BEZ POLITIKŮ A ŠÉFŮ – ZA SPOLEČENSKOU SAMOSPRÁVU

strana 6

ANARCHISTICKÁ UTOPIE, KTERÁ FUNGOVALA PŘES STO LET

strana 7

PROSTŘEDKY A CÍLE: ANARCHISTICKÁ KRITIKA UCHOPENÍ STÁTNÍ MOCI

strana 10

SLOVO REDAKCE

Během léta začali uvažovat sociální anarchisté a anarchistky z různých míst, jak spojit síly a pracovat společně. Tyto snahy se nakonec zhmotnily koncem října letošního roku založením Československého anarchistického sdružení (ČAS). Rozhodli jsme se vydávat laciný lidový časopis určený pro široké vrstvy - především pro našťvané pracující a mládež, kteří neregistrovali na svůj osud a chtějí aktivně měnit svět kolem sebe, bojovat za sebe a bojovat společně. Otevíráte oči svým kolegům v práci, spolužákům ve škole i sousedům v našich komunitách. Uvítáme, když přispěješ zprávou o dění ve svém okolí. A především, když nám pomůžeš s jeho rozšiřováním a prodejem v okolí svého bydliště. Nezapomeň, po přečtení ho podej dál.

ZASTAVME VLÁDU A ZDRAŽOVÁNÍ GENERÁLNÍ STÁVKOU

Všechno zdražuje včetně základních potravin, vláda zvyšuje daně chudým; těžko říct, jestli budeme mít v zimě čím topit a jestli na to budeme vůbec mít. Náklady na bydlení a ceny nájmu šplhají vzhůru. Jen naše mzdy nerostou! Krize zasahuje jako vždy nás, kteří mají nejméně, obyčejné pracující, studenty, seniory, samoživitelky, drobné živnostníky. Mnohým z nás hrozí propad do chudoby, zatímco miliardáři – včetně těch přímo spjatých s energetickým a potravinářským trhem, počítají rekordní zisky. Pro své spekulace využili probíhající válku. Od politiků nelze nic čekat, vždy slouží především bohatým. Zatímco oni vesele sčítají nabyté zisky, my pracující, slyšíme od šéfů a politiků, že si máme při svých už tak mizerných mzdách zase „utáhnout opasky“. A tomu říkáme DOST!

Každému je už snad jasné, čí zájmy a prospěch vláda prosazuje, zájmy pracujících to nikdy nebyly a nebudou. Musí ochránit bohaté vlastníky firem, energetických společností a zisky bank. Tahle vláda musí padnout! Co dělat? Nedejme si to líbit! Existuje řešení, je ale jasné, že jedna demonstrace nestačí. Je potřeba vyjít do ulic a bude-li to třeba, přistoupit k časově neomezené generální stávce. Příklady ze zahraničí ukazují, že je to pro pracující jediná cesta, jak přinutit vlády jednat v jejich prospěch. Protesty a stávky však musí bolet především bohaté, musí ohrozit jejich zisky. Jedině tak můžeme přímo donutit vládu splnit naše požadavky nebo ji donutit rezignovat. Volby nepomohou, musíme si pomoc sami vlastním přičiněním. Zakládejme na pracovištích neformální akční skupiny, vystupujme kolektivně

v odborech i na „vlastní pěst“ mezi kolegy s cílem je naklonit stávce, připravujeme se na stávku generální! Propojíme se, vytvářejme komunikační síť napříč podniky a regiony. Stávka musí vypuknout jednotně, proto je třeba se domluvit a postup koordinovat. ČAS může být platformou pro vytvoření takové sítě.

Jestliže chceme, aby vláda brala náš oprávněný hněv alespoň trochu vážně, musíme se o to postarat. Stejně tak, je třeba tlačit na zvyšování mezd na našich pracovištích, v nemocnicích, ve školách, ve službách, dopravě a průmyslu. Také proto je potřeba se organizovat a diskutovat o skutečných řešeních našich problémů. Hledat systémové východisko, když vidíme, že kapitalismus je výhodný jen pro bohaté. Naší alternativou je společenská samospráva, společnost, kde si lidé sami vládou a řídí práci bez politiků a šéfů. Chtějme nejen důstojnou mzdu a pracovní podmínky, chtějme své životy zpět do našich rukou a blahobyt pro všechny!

ANI HAMÁS, ANI NETANJAHU! OKAMŽITĚ ZASTAVIT

BOMBARDOVÁNÍ GAZY!

V pásmu Gazy zahynulo dosud po bombardování státem Izrael přes 9000 lidí, včetně přes 3000 dětí a bylo zraněno 24 000 obyvatel. Hamás při svém útoku zavraždil na 1400 lidí! Počet zavražděných proletářů v tomto konfliktu tak přesáhl 10 000!!! Další skoro půl milionu byl vyhnán ze svých domovů, ze kterých většinou zůstali jen sutiny! Sociální anarchisté a anarchistky vždy odmítali kolektivní vinu, brojili proti nacionalismu, imperialismu a náboženskému bludu. Stejně tak se dnes jako antimilitaristé a antimilitaristky stavíme proti válce a vraždění našich proletářských bratří a sester kdekoli v světě pro zájmy státu, politických a ekonomických elit. Nemůžeme mlčet ani v případě Palestiny. Nevidíme rozdíl mezi Izraelským státem a Hamásem!

dokončení na str. 3

PROTI MILIARDÁM NA ZBROJENÍ A VÁLKU NA UKRAJINĚ! PRYČ S VLÁDOU VÁLEČNÝCH ŠTVÁČŮ! PŘES HLAVY VŮDCŮ: ODBORY MUSÍ BOJOVAT, NIKOLIV ŠKEMRAT

Nepotřebujeme drahé americké stíhačky, nové tanky a další bojovou techniku. Nepotřebujeme navyšování armádního rozpočtu! Odmítáme, aby česká vláda posílala další miliardy na prodlužování válečného konfliktu na Ukrajině. Není to v našem zájmu, dokonce ani v zájmu ukrajinských a ruských pracujících. Čím dříve budou politici donuceni zasednout k vyjednávacímu stolu a uzavřít mír, tím lépe pro všechny. Není to válka nikoho z nás!

Protestujeme proti české vládě, která upřednostňuje prodlužování války na úkor nás všech. Pokud chtějí vládní politici i všichni ti, kteří jim ještě přizvukují válčit, ať tak činí, ale z vlastních peněz a svými životy! Odmítáme, aby byla válka živena z peněz pracujících, z potu jejich práce a použita na tyto účely. Pracujeme a jsme nuceni odvádět státu daně, aby se tento postaral o fungující infrastrukturu a sociální zabezpečení!

Nepotřebujeme vojáky a vojenskou techniku! Potřebujeme schopné doktory a zdravotníky, učitele a školní personál, bezplatné stravování pro školní děti, zdarma dostupné školní pomůcky, bezplatné léky pro nemocné. Všeobecně bezplatné zdravotnictví, školství i veřejnou dopravu. Lidé, kteří celý život poctivě pracovali si zaslouží důstojné důchody. Rodiče na mateřské důstojnou mateřskou a rodičovskou. Nezaměstnaní důstojnou podporu, když se ocitnou bez práce. Skutečné vytváření pracovních míst, a nikoliv pobídky pro podnikatele, kde jim z našich peněz platíme zaměstnance, které pak bez mrknutí oka propustí. Pravicové vlády a všichni ti liberálové lžou, když tvrdí, že nejsou peníze na důchody, školství a sociální péči. Když má vláda 40 miliard na válku na Ukrajině, 320 miliard na nákup stíhaček F-35. Dle odhadu vlády by se v letech 2024 – 2069 mělo dát na militarismus 8,4 bilionu korun, jak píše „Ekonomický deník“. Výdaje na armádu v novém rozpočtu vlády dosáhnou hranice 160 miliard Kč, tak aby vláda plnila závazek členství v NATO. Zde je vidět koho zájmy prosazuje,

a zájmy obyčejných lidí to v žádném případě nejsou. To koneckonců dobře ilustruje skutečnost, že vláda nechá nadnárodní společnosti neodvést každý rok 500 miliard ze zisků do státního rozpočtu. O nízkém zdanění bank ani nemluvě. Nemá však 9 miliard na školní personál – kuchařky, uklízečky atd. Nemá na platy učitelů a kuchařek a na zbrojení je najde?! Je to vláda bohatých pro bohaté!

Již staré anarchistické heslo hlásalo „Ani muže, ani halěře na militarismus“. Toto heslo neztratilo nic na své aktuálnosti, ačkoliv je staré víc než 130 let. Nenechme si jako pracující vnutit myšlenku militarismu a oddanosti vlasti. Naše zájmy jsou jiné, než těch, co vládnou a rozpoutávají válečné konflikty a ženou nás do jatek bratrovražedných válek. Bojujme za sebe a nevěřme politikům, kteří sledují zájmy bohatých a prosperování kapitálu. Vždy a za každých okolností se postavme militarismu a zbrojení, každé válce a falešnému vlastenectví. Sledujme svoje zájmy: odstranění nadvlády a vykořisťování člověka člověkem. Směřujme k uskutečnění světa bez válek a vykořisťování: lidové

NO WAR

BUT CLASS WAR

ANARCHISTICKÁ ODPOVĚĚ NÁBOŽENSKÉMU FANATISMU A KAPITALISTICKÉMU MILITARISMU

Odsuzujeme útoky Hamásu a dalších islamistických skupin, dopadající na pracující a mládež v Izraeli. Stejně tak jsou pro nás nepřijatelné nábožensky motivované násilí, vraždy a únosy, které jen roztácejí kola odvetného násilí a pomsty. Státní apartheid Izraele omezuje svobodu palestinského obyvatelstva v Izraeli, Gaze a na Západním břehu Jordánu a vězni ho v jeho sídlištích. Zbrojařská střelnice a tréninkové hřiště v pásnu Gazy jsou existenční nutností zbrojního kapitalismu v Izraeli. Úspěch Hamásu ve volbách je výsledkem nefunkčních politik palestinských samospráv. Fundamentalistický sionismus a pravicová politika Netanjahua nejsou hlasem mezinárodního židovstva, stejně tak jako Hamás nereprezentuje názor všech palestinských muslimů. Považujeme náboženské a rasové identitární boje za překážku třídního boji a emancipace proletariátu. Dialog mezi utlačovanými a vzdělání... (dokončení na straně 6)

Pravicová vláda již dva roky prosazuje agendu prospěšnou pro nadnárodní společnosti a velkopodnikatele. Zatímco zahraniční společnosti odlévají každoročně 500 miliardové zisky za hranice, zatímco jen několik nejbohatších tuzemských kapitalistů navýšilo svůj majetek na 600 miliard, zatímco banky a energetické společnosti hlásí další pohádkové zisky, pracující a ostatní vrstvy obyvatelstva se propadají do stále větší chudoby. Vláda vyhlásila otevřenou válku pracujícím. A co učinily odbory, které mají být organizací zaměstnanců?

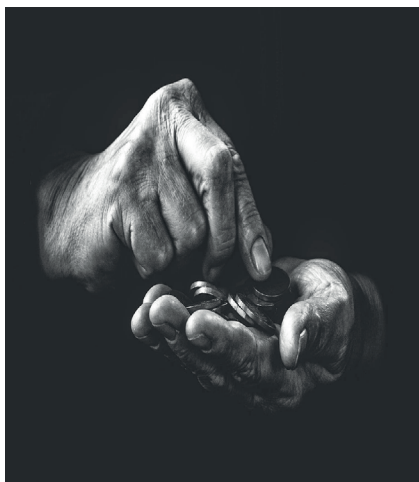
Po dlouhém mlčení nyní odboroví předáci ČMKOS vyhlásili na 27. listopadu den protestních akcí proti vládě a chudobě?! Kde byli po celou dobu? Datum si nevybrali náhodou, chtějí tím připomenout poslední generální stávku, která v našem kraji proběhla v roce 1989. Odboroví předáci v čele s kariéristou Josefem Středulou, se však rozhodli opět jen škemrat a nerozlobit si vládu a zaměstnavatele. Pracující po celé ČR volají po generální stávce, odboroví byrokrati se rozhodli „nezlobit“ a vyhlásili pouze jednodinovou stávku. Navíc se k ní nepřidají všechny odbory sdružené v ČMKOS. Důvodem je, aby jim část odborářů udělala pouhou kulisu k jednacími stolu s vládou. Tedy žádná skutečná chuť a zájem bojovat za zájmy pracujících! Za každou cenu udržet sociální smír!

Útoky na chudé a pracující již dva roky volají k tomu zastavit hromadně práci a zaplnit ulice bouřlivými protesty, tak jak tomu bývá zvykem jinde ve světě! Protože bez boje není možné počítat se změnami k lepšímu. Práva se nerozdávají, práva se jednoduše berou! Máme jen dvě možnosti: smířit se s osudem a nebo bojovat, udělat něco pro sebe a ostatní, abychom se měli lépe a mohli žít důstojné životy.

Nevěříme Středulovi a odborovým předákům, již se zdiskreditovali dost, aby je každý prohlédl. Nevěříme ani politickým kariéristům jako Rajchl, Okamura a jim podobní. Jde jim jen o politické body, voličské hlasy, ale nikoli o zájmy pracujících lidí. Pokud voláme po demisi vlády, zastavení asociálních reforem a kroků vlády, za lepší životní a pracovní

Dokončení na straně 3

NA ZDRAŽOVÁNÍ ENERGIÍ EXISTUJE JEDINÁ ODPOVĚĎ: VYVLASTNIT ENERGETICKÉ SPOLEČNOSTI!

PŘES HLAVY VŮDCŮ: ODBORY MUSÍ BOJOVAT, NIKOLIV ŠKEMRAT

odmínky, musíme se zasadit o jejich prosazení sami – vystoupením z pasivity a přejít od slov k činům. Vládu může položit jen masové vystoupení většiny společnosti. Hromadné zastavení práce a provedení časově neomezené generální stávky s jasným požadavkem: demise vlády a anulování všech jejich asociálních reform a nařízení. Než se však může něco podobného stát, je třeba se připravit a zorganizovat zdola. V první řadě tlačit na změnu kurzu odborů, prosadit odvolání Středuly a dalších reformistů a nahradit je takovými, kteří okamžitě přistoupí k přípravě generální stávky. Hromadně vstoupit do základních organizací v podnicích, a připravovat členstvo na stávku nejen slovy, ale i praktickou přípravou. Neodboráři by měli zakládat akční skupiny v místě bydliště, které je třeba propojovat s odborovými organizacemi působícími v místě. Navázat komunikaci mezi sebou, pomocí komunikačních kanálů (whatsapp, signal, telegram atd) navázat spojení a koordinovat společné kroky. Svolat regionální i celorepubliková lidová shromáždění za účelem generální stávky a odporu vůči vládě.

Jako sociální anarchistky a anarchisté jsme vždy stáli na straně pracujících a chudých, nebude tomu jinak ani v současné chvíli. Plně podporujeme a chceme participovat na boji nás námezdně pracujících proti vládě bohatců. Organizujeme se zdola bez vůdců a předáků!

Žádné “malé” zvýšení cen energií, jak se nás snaží opět uchlácholit vláda. Nevěřte vládním politikům, lhali vám před volbami a lžou i nyní. Údajné 2% zvýšení platí tak s ohledem na jejich tučné poslancecké a vládní platy, ale nikoliv na reálné a hladové mzdy většiny z nás.

Regulovaná složka elektřiny pro domácnosti vzroste podle návrhu Energetického regulačního úřadu (ERÚ) oproti letošnímu roku o 71 procent, což bude v praxi znamenat zdražení asi o 1 408 korun za megawatthodinu (MWh) s DPH. U plynu by zvýšení regulované části ceny mělo být nižší. Ještě výrazněji stoupne regulovaná část ceny elektřiny pro velké odběratele. Podle energetického experta Pavla Janečka se jedná o neuvěřitelný krok, který zlikviduje český průmysl. Zároveň připomíná, že nejvíce zasažené budou domácnosti, které si pořídily ekologicky úsporné tepelné čerpadlo. O návrhu nyní bude ERÚ jednat s oborovými svazy, do konce listopadu tak může ještě projít úpravami. Pokud návrh ERÚ už neprojde žádnými změnami, tak domácnost s průměrnou spotřebou 3 MWh si ročně připlatí přes 4200 Kč. Cena elektřiny je tvořena dvěma částmi – regulovanou a neregulovanou. Regulovanou část stanoví Energetický regulační úřad (ERÚ) a její výše je platná vždy celý kalendářní rok. Neregulovanou část stanovují jednotliví dodavatelé a mohou ji během roku měnit. Regulovanou složku ceny tvoří několik dílčích poplatků. Například platba za systémové služby se více než zdvojnásobí z aktuálních 137 Kč/MWh na 313 Kč/MWh s DPH. Platba za obnovitelné zdroje energie (OZE), od které byli letos odběratelé kvůli vysokým cenám energií osvobozeni, se vrátí zpátky na 600 Kč/MWh s DPH. Celkově regulovaná část ceny elektřiny zdraží v průměru z 1984 Kč na 3393 Kč/MWh s DPH. Zatímco letos je podíl regulované složky ceny na celkové ceně elektřiny 23,3 procenta, tak příští rok by to mohlo být 40 procent! U plynu se zdražení projeví výrazně méně. V celkové platbě tvoří cena komodity, tedy neregulované části ceny, asi 80 procent, zbylých 20 procent tvoří regulovaná část. Ta domácnostem od ledna zdraží přibližně o 39 procent. Nižší nárůst je dán zejména tím, že u plynu se neplatí podpora na OZE.

Co máme jako pracující a další skupiny dělat? Jaká řešení se nám nabízejí? V první řadě je třeba kategoricky odmítnout vládní a kapitalistickou logiku, že je zdražování energií nezbytností! Není žádný ospravedlnitelný důvod, abychom my pracující lidé přistupovali na logiku volného trhu a toho, aby energetické společnosti dále bohatly a rozdávaly pohádkové dividendy akcionářům! Protože zatímco si bohatí vesele počítají nabyté zisky, my jako

pracující si máme při svých už tak mizerných mzdách zase “utáhnout opasky”. Jsme to ve skutečnosti my – pracující třída – kdo vytváří svým úsilím veškeré bohatství a máme legitimní nárok žít za svoji práci důstojně životy! Jako sociální anarchisté a anarchistky jsme si velice dobře vědomi, že i v rámci současných politických poměrů mají vlády možnosti, jak donutit energetické společnosti k tomu, aby dodávaly energie za přijatelnou cenu! Stačilo by omezit hranici výdělků energetických společností, stanovit limity, tak aby ceny energií byly únosné pro fungování firem a nezatažovaly výdaje domácností pracujících. Například v sousedním Německu vláda zisky energetických firem zdaní natolik, aby měla prostředky dotovat ceny energií pro domácnosti i firmy! To se u nás neděje. Jen v ČR je možné, aby i banky měly za zisky směšné daně, zatímco každého pracujícího na daních sedře vláda z kůže! Proto říkáme, že je potřeba převést energetické společnosti (elektřina, voda, plyn) pod kontrolu státu, protože mají sloužit celé společnosti a ne k vytváření ohromných zisků pro několik akcionářů a vlastníků. Strategický energetický průmysl neměl být nikdy privatizován, tento podvod na společnosti si dnes uvědomuje každý a každá z nás! Bylo-li ho možné privatizovat a rozkrást, je možné jej znovu převést do rukou všech – vyvlastnit a dát pod kontrolu státu a pod veřejnou kontrolu. Možné to je, jen k tomu chybí politická vůle. Současní politici jsou napojení na tento průmysl a samotným jim z toho plynou zisky a výhody. Neudělají to dobrovolně, musí je lidé k tomu donutit nátlakem. Určité řešení existuje i v rámci současných poměrů. Požadujeme zároveň zastropování energií na úroveň z roku 2021, plošné zastropování výše nájmu, cen potravin a potřeb pro domácnost.

Pracující již dlouho utahují opasky, teď v době krize, ať zaplatí ti, co nás po celou dobu vysávali! Z naší práce je prostřednictvím daní financována státní pokladna, a my máme nárok na to, aby tyto prostředky z naší práce byly použity ve náš prospěch a nikoliv pro generování zisků bank a nadnárodních i tuzemských firem, na výhody a pobídky pro bohaté! Nepropadejme bezraději a zouflavší! Nechme si to líbit! Pamatujeme, že alibi vládnoucích spočívá ve zbabělosti ovládaných. A co když se přestaneme bát? Budeme se organizovat a bojovat za sebe! Donutíme vládu jednat v našem zájmu. A jdeme dál, usilujeme o celospolečenskou změnu, o překonání kapitalismu a státu, o uskutečnění světa bez společenských tříd, světa bez sluhů a pánů. Směřujeme k lidové samosprávě tj. anarchistickému komunismu.

ANI HAMÁS, NEITHER HAMAS, NOR NETANYAHU! ANI NETANJAHU! THE BOMBING OF GAZA MUST STOP AT ONCE!

Kdo vraždí naše proletářské bratry a sestry, a je jedno zda mává palestinskou či islamistickou vlajkou, nebo vlajkou státu Izrael, je naším nepřítelem! Našimi přáteli jsou pracující a rolníci z řad Palestinců i Izraelců, a jediným řešením je sbratření na základě společné identifikace jako třídy utlačovaných, v boji za lepší život proti všem vůdcům a boháčům, kteří se je snaží rozdělit na základě etnického a náboženského původu. Nacionalismus má zastřít fakt, že skuteční nepřátelé míru – nejen v Palestině a Izraeli, sedí ve vládě, v managementu firem a v institucích moci buržoazie.

Jako anarchisté a anarchistky vydíme řešení v okamžitém zastavení bojů! V uvědomění si skutečnosti, že našimi skutečnými nepřáteli jsou naši vlastní politici a boháči, kteří nás ženou do bratrovražedných válek a vráží mezi nás klín nacionalismu! Stát slouží jako jejich ochranka! Palestinci a Izraelci nepotřebují další stát, ale sociální revoluci – ze které vzejde společná Palestinsko-izraelská federace na principech rovnosti, sociální spravedlnosti a autonomie. Jedině skutečně svobodní a rovní lidé mohou vedle sebe žít, spolupracovat a těšit se z plodů společné práce! Mír je možný, musí se však odstranit příčiny válek – stát a kapitál.

MÍR MEZI NÁRODY, VÁLKU MEZI TŘÍDAMI!

ČTYŘI NEJČASTĚJŠÍ LŽI O DĚNÍ NA BLÍZKÉM VÝCHODĚ

Teroristický útok v Izraeli, který měl přes 1000 obětí, byl brzy zastíněn brutální izraelskou pomstou, jejíž cílem je kromě vojenských cílů i několik tisíc civilních obětí, často ženy a děti. A nad dvěma miliony lidí visí hrozba obrovské humanitární katastrofy.

Tato tragédie byla nicméně v českých masmédiích přerámována tak manipulativně a lživě, že se k místnímu zpravodajství musíme vyjádřit i my – sociální anarchisté a anarchistky. Referování o dění v Izraeli a Palestině jen dokládá fakt, že masmédia jsou v kontextu zastupitelské demokracie jen prodlouženou rukou privilegovaných a ovládacích. Pojďme si rozebrat ty největší nesmysly, které se v českých médiích objevily.

„Bylo to nečekané.“

České zpravodajské služby hned po útoku zcela nekriticky přejaly americký narativ o tom, že útok byl „nevyprovokovaný a nečekaný“. Taková slova volila jak televize Fox News, tak i někteří senátoři a kongresmani. Zatajili před námi ovšem informaci o dlouhodobém a systematickém izraelském teroru palestinského civilního obyvatelstva, jehož

Over 9000 people have died the Gaza strip so far due to bombings by the state of Israel, including over 3000 children, and 24 000 have been injured. During its attack, Hamas has murdered about 1400 people! The number of murdered proletarians in this conflict has thus surpassed 10 000!!! Another nearly half a million people have been driven out of their homes, which have largely been turned into rubble! Social anarchists have always rejected the concept of collective guilt and fought against nationalism, imperialism, and religious delusions. Today, we as antimilitarists continue to stand against war and murder of our proletarian brothers and sisters anywhere in the world for the benefit of states and political and economic elites.

This is why we cannot stay silent in the case of Palestine. We do not see a difference between the Israeli state and Hamas! Whoever murders our proletarian brothers and sisters, is our enemy, regardless of whether they wave a Palestinian or Islamist flag or a flag of the state of Israel! We are allies of the workers and farmers from both Palestine and Israel, and the only solution is fraternity based in the shared identity as an oppressed class, in the struggle for a better life against all leaders and the rich,

jehož intenzita začala být v posledních měsících neúnosná. Podle Human Rights Watch jen za poslední dva roky zavraždila izraelská armáda na Západním břehu desítky dětí, o dlouhodobé blokádě pásma Gazy ani nemluvě.

„Izrael minimalizuje civilní ztráty.“

Další lež, kterou vědomě média v Česku přejímají a reprodukují. Pokud by chtěl Izrael minimalizovat civilní ztráty, povede pozemní operaci zaměřenou na vojenské cíle. Realita je ovšem taková, že Izrael bombarduje celé rezidenční čtvrti, v nichž umírají civilisté, což dokládají i satelitní snímky. To je spíše důkazem plíživé genocidy.

„Lidskoprávní aktivisté jsou antisemité.“

Tradiční argumentační faul, že „kdo kritizuje Izrael, je antisemita a nácek“ se po teroristickém útoku opět dostal do popředí. Když svolali aktivisté za lidská práva demonstraci na podporu izraelských i palestinských

who are conspiring to divide them along ethnic and religious lines. Nationalism is meant to conceal the fact that the real enemies of peace – not only in Palestine and Israel, are in governments, in managerial roles inside companies, and in bourgeois institutions of power. As anarchists, we see an immediate ceasefire as the only solution! We need to realize the fact that our real enemies are our own politicians and hoarders of wealth, who compel us to take part in fratricidal wars and divide us through the wedge of nationalism! The state serves as their bodyguard! Palestinians and Israelis do not need another state, they need a social revolution – one which will give birth to a collective Palestinian-Israeli federation based on the principles of equality, social justice, and autonomy. Only genuinely free and equal people can live together, cooperate, and benefit from the fruits of their joint labor! Peace is possible, but we have to remove the causes of wars – the state and capitalism.

**PEACE BETWEEN NATIONS,
WAR BETWEEN CLASSES!**

civilistů, dočkali se hysterické reakce vrcholných politiků v čele s ministryní obrany, která je schopna kvůli loajalitě k Izraeli i vystoupit z OSN. Přitom jsou to naopak politici, kdo naplňují skutkovou podstatu trestného činu, ať už Miloš Zeman, který by Palestince vyhnal z jejich země či Petr Fiala, který by proti Palestině využil veškerých prostředků. Tím myslí co? Jaderné bomby?

„Izrael je jediná demokracie na Blízkém východě.“

Izrael, se svou rasistickou a kolonialistickou politikou, nebyl demokratickým nikdy. Nicméně po zvolení Benjamina Netanjahua do čela vlády se z něj stal klasický orbánovsko-putinovský autoritářský režim, který potlačuje nezávislost soudů a dává volnou ruku k pogromům na Palestince. Není se čemu divit, Netanjahu bez problémů přizval do vlády krajní pravici.

Nehlejte masmediální propagandu. Postavme se islamistickému Hamásu i nacionalistické izraelské vládě a nebojme se použít heslo „from river to the sea, Gaza will be free“ v tom správném kontextu. Tedy ve smyslu vytvoření samosprávné společnosti Izraelců a Palestinců, kteří se společně zbaví jednou pro vždy svých otrokářů.

PROHLÁŠENÍ INTERNACIONÁLNÝ ANARCHISTICKÝCH FEDERACÍ PROTI VÁLCE

Komise pro vztahy Internacionály anarchických federací (CRIFA) se sešla ve dnech 4.–5. listopadu 2023 v Aténách, aby prodiskutovala myšlenky a postupy členských federací a podělila se o ně. V současnosti jsme aktivní zejména v antimilitaristických aktivitách, v období, které je charakterizováno vyhrcošením války, z nichž ty nejznámější, jako jsou konflikty v Gaze, na Ukrajině nebo v Súdánu, by neměly zapomínat na globálnost problému.

Válka není nikdy řešením, ale způsobem, jak kapitalismus a stát reprodukuje formy nadvlády, vykořisťování, patriarchy a útlačku. Válka je zhoršení násilí moci a hierarchie. Mnoho lidí diskutuje o válečných zločinech, my říkáme, že válka je vždy zločin. Všechny války jsou proti lidem a používají argumenty jako nacionalismus, staví utlačované lidi proti ostatním, snaží se vytvořit iluze společných zájmů všech tříd, aby podkopaly sociální konflikty prostřednictvím válečné propagandy.

My anarchisté jsme proti všem hranicím, státům, armádám a samotnému principu územní suverenity. Navrhujeme naše myšlenky mezinárodní solidarity, aktivně podporujeme všechny oběti války a všechny, kteří války odmítají ze všech stran: odpůrce, dezertéry, sabotéry a lidi, kteří válkám unikají.

Podporujeme všechny antimilitaristické akce, které jsou v souladu s našimi anarchistickými principy, stejně jako ty skupiny, jednotlivce a kolektivy, kteří vzdorují válce, dělají sociální práci, pomáhají lidem, podporují sociální boje a pokračují v šíření antiautoritářských kultur navzdory válce.

Kromě mezinárodního šíření těchto antimilitaristických aktivit jako díla kontrainformace před válkou propagandy prostřednictvím svých časopisů, rádií a médií naše federace propagují aktivity jako:

„Celosvětové dny akce proti jakékoli válce a militarismu“ od 17. do 25. listopadu, Antimilitaristické čtrnáctidenní Publico v Paříži od 5. do 26. listopadu 2023 NEBO a Antimilitaristické shromáždění v Itálii..

**Žádná válka mezi národy,
žádný mír mezi třídami.**

CRIFA – IFA
Atény 5. listopadu 2023

ANARCHISTÉ ZA BUDOUCNOST PLANETY BEZ KAPITALISMU

Československé anarchistické sdružení (ČAS) vyjadřuje solidaritu se stávkou za klima na českých univerzitách. Studenti a mladí jsou budoucnost, a ta musí za tu svoji i ostatních uslovat již dnes, v tak naléhavé záležitosti, jakou je zachování klimatické stability a života na této planetě.

Těší nás, že si stále větší část mladé generace uvědomuje nebezpečí své budoucnosti a ohrožení klimatu. Věříme, že stále více z nich o ni začne aktivně bojovat a strhne k boji nejen své vrstevníky a vrstevnice, ale i generace svých rodičů. Boj za klima však potřebuje jasné určení viníků klimatických změn a také jasné stanovení řešení. Je potřeba si jasně říci, že hlavním viníkem ničení ekosystémů a klimatu planety je kapitalismus.

Pokud chceme zachránit sebe a svoji budoucnost, musíme se rozejít s kapitalismem a jeho ideologií neomezeného růstu. Zelený kapitalismus byl oddalováním katastrofy, a nyní visíme kvůli tomu nad propastí. Kapitalismus musí být odstraněn a musíme ho nahradit jinou společenskou formou vztahů. Není žádná střední cesta, ani řešení v „mezích zákona“. Buď my zničíme kapitalismus, nebo on zničí nás!

Musíme si uvědomit, že apelování na vlády a politiky je k ničemu. Problém neřeší a ani vyřešit nemůže. Stát slouží na ochranu kapitálu. Politici a vlády slouží zájmu nejbohatších a nikdy neohroží jejich zisky a systém jako takový. Jsou jejich sluhý, loutkami, i kdyby chtěli, nemohou jít proti svým pánům.

Naši členové a členky se účastnili loňské demonstrace při stávce za klima a jak vzpomíná naše kamarádka odborářka: „Mám před očima ten děs ve studentských očích, když na demo přišla podpořit skupina anarchistů... „Tu anarchistickou vlajku musíte schovat, jinak o nás napíšou, že jsme komunisti“. A já jim odpovídám: „Kamaráde, ty si myslíš, že vás kapitalisté nechají tuhle planetu zachránit? Spálí ji na prach a odletí na Mars, proč si děláš starost s naší vlajkou?“

Pokud chceme zachránit svoji budoucnost, zachránit klima, musíme se rozejít s parlamentní demokracií, státem a kapitalismem. V rámci boje za záchranu klimatu se spojit s hnutím za nahrazení kapitalismu a za hlubokou společenskou změnu. Musíme směřovat k uskutečnění světa, kde lidé budou moci přímo ovlivňovat svoji budoucnost, budoucnost světa bez vykořisťování planety a člověka několika jedinci: lidové samosprávě – anarchistickém komunismu.

NÁŠ PROGRAM: ZA SVÁ PRÁVA DNES, ZÍTRA ZA SVĚT BEZ POLITIKŮ A ŠÉFŮ – ZA SPOLEČENSKOU SAMOSPRÁVU

Československé anarchistické sdružení (ČAS) si klade za cíl sdružovat místní skupiny v jednotlivých městech a jednotlivce na území bývalého Československa, kteří se hlásí k anarchistickým myšlenkám.

Přestože se o anarchismu šíří různé předsudky a nepravdy, jsme obyčejní lidé, kteří se rozhodli nerezignovat a chtějí vzít svoji budoucnost do vlastních rukou. Možná se potkáváme na ulici, ve frontách na úřadech práce, na pracovišti či ve škole. Tak jako většina lidí jsme chudí pracující, živnostníci, často bez práce, studenti a studentky, rodiče či důchodci a důchodkyně, co mají v současnosti stále hlouběji do kapsy. Spojuje nás vzájemná solidarita a touha měnit věci k lepšímu. Nečekáme, že nám pomohou politici či úředníci, moc dobře víme, že na nás kašlou a jednájí proti našim zájmům, protože prosazují zájmy těch bohatých, vlastníků a akcionářů domácích a zahraničních firem. Věříme raději sami sobě a chceme prosazovat své zájmy a potřeby vlastními silami. Chceme bojovat za sebe, chceme bojovat spolu.

Chceme spojit sociální anarchisty a anarchistky v jedno silné a bojeschopné hnutí, protože sledujeme stejný cíl – dosažení anarchistické společnosti – společenské samosprávy – tj. anarchistického komunismu. Světa, kde všichni rozhodují bez politiků a šéfů o svém osudu a fungování společnosti a zajišťují si svoji práci důstojné životní podmínky. Usilujeme proto o vytvoření svobodné, bezstátní a beztřídní společnosti založené na územní a výrobní samosprávě, federalismu, rovnosti, solidaritě a sociální spravedlnosti. Společnosti, kterou budeme spravovat my samotní – obyčejní lidé – bez politiků a šéfů. Chceme rozhodovat sami o svých životech, nepotřebujeme k tomu zástupce, kteří nás pokaždé podvedou a nemají jakékoliv právo rozhodovat o nás bez nás, když to dovedeme nejlépe sami. Chceme svobodně pracovat a ne se nechat utlačovat šéfy a dostávat almužny

na výplatních páskách. Vytvářet blahobyť pro všechny, za svoji práci si užívat bezstarostný a komfortní život, na který máme legitimní nárok.

Uskutečnění anarchistické společnosti je náš dlouhodobý cíl, jsme si dobře vědomi, že to není krátká ani snadná cesta, přesto jsme na ni vykořili. Soukromý kapitalismus ani státní socialismus jsme si sami nevybrali, byl nám násilím vnucen a nestojíme o něj ani v nejmenším. Raději kráčíme vlastní cestou emancipace a sociální spravedlnosti pro každého z nás. Autoritářská politická hnutí se zdiskreditovala a selhala. Anarchismus se tak stává nejlepší alternativou pro obyčejné pracující lidi. Alternativou pro současný svět v krizi. Našimi krátkodobými cíli jsou: sdružovat anarchisty a anarchistky v jedné organizaci. Vytvořit životaschopný komunikační kanál, který umožní vzájemně komunikovat, spolupracovat, podporovat se, participovat a pracovat na společných akcích, kampaních a projektech. Základním kamenem činnosti anarchistického hnutí dnes je popularizace anarchistických myšlenek mezi co nejširší veřejnost.

Našimi střednědobými cíli je budovat autentické hnutí zdola, které bude schopno prosazovat zlepšení našich životních a pracovních podmínek tady a teď s perspektivou společenské změny.

Chceme bojovat naše společné boje za lepší životní podmínky. Podporovat boje na pracovištích a stávkou. Do odborového hnutí vnášet revoluční a bojovný duch. Společně bojovat v komunitních bojích ve svých sousedstvích, které na sebe mohou vzít různou podobu a cíle – od bezplatné hromadné dopravy, bezplatného stravování pro děti ve školách, ochranu městské zeleně či práv nájemníků bytů.

Reagovat na celospolečenské problémy. Postavit se asociálním krokům pravicových i levicových vlád. Účastnit se a organizovat protestní akce a kampaně. Prosazovat názor, že zastavit vládu dokáží lidé okamžitě pomocí masové přímé akce: demonstracemi a stávkami, nikoliv čekáním na další parlamentní volby.

Podporovat a rozvíjet družstevnického hnutí jako alternativy na nenažranost obchodních řetězců a obchodníků. Na drahé potraviny a životní potřeby reagujeme budováním spotřebních a výrobních

potravinových družstev. A zároveň budováním komunitních zahrad a dalších solidárních a svépomocných iniciativ. Budování protiválečného hnutí a boj proti militarismu. Pranýřovat militarizaci společnosti a zvyšování výdajů na armádu, když chybí peníze na zdravotnictví, školství, vědu, důchody a sociální péči. Války je schopné zastavit jedině silné antimilitaristické a zároveň mezinárodní hnutí, které bude schopno zastavit válečné šílenství politických vůdců. Jedině my sami, na které mají být shazovány bomby a být odváděni do armády můžeme válku opravdu zastavit, pokud se jí postavíme kolektivně, společně a hromadně.

Rozvíjet internacionalismus, solidaritu a vzájemnou pomoc mezi sebou a na základě toho rozvíjet různé aktivity a kampaně nejen v sousedství, ale i na mezinárodní úrovni. Nejsme osamocení, máme bratry a sestry ve všech koutech světa, se kterými sdílíme společnou vizi na lepší svět pro nás všechny.

Anarchismus je reálnou a snadno proveditelnou alternativou pro obyčejné lidi. Historie nejednou ukázala, že anarchismus je životaschopný. Aby se stal skutečností, závisí na každém z nás, na našem rozhodnutí s tím něco udělat a přiložit ruku k dílu. Začneme snít nahlas, vlastními činy, i kdyby to měly být jen malé krůčky. Protože tyto krůčky, tento malý pláminek, se může prostřednictvím přispění každého z nás rozhořet v srdcích všech. Rozžehněme-li jednou tento oheň, můžeme změnit svět od základů třeba už i zítra!

Členem nebo členkou Československého anarchistického sdružení – ČAS se může stát, každý a každá, kdo přijme anarchistické principy za své.

ANARCHISTICKÁ ODPOVĚĚ NÁBOŽENSKÉMU FANATISMU A KAPITALISTICKÉMU MILITARISMU

(Dokončení ze strany 2): bez zátěže náboženské výchovy jsou nástroje anarchistické osvěty. Voláme po sbratření Palestinců, Izraelců a všech obyvatel regionu blízkého východu bez náboženských a politických elit a vůdců. Nepodléhejme proto hněvu a strachu z "neřešitelnosti" situace ale sdílejte řešení udržitelného dialogu a rovnosti ve společnosti. Nesedejme na lep mediálními kapitálu a propagandě v podobě virálního sdílení traumatizujících obsahů.

**Ani Intifada ani sionistický stát,
ani buržoazní demokracie!**

ANARCHISTICKÁ UTOPIE, KTERÁ FUNGOVALA PŘES STO LET S SOLIDARITOU S BOJEM UČITELŮ

Když v roce 1937 navštívil norský badatel v rámci vědecké expedice Peter Munch ostrov Tristan da Cunha (v jižním Atlantiku), byl překvapen, když zjistil, že formou společenské organizace na ostrově byla Anarchie. Anarchie (systém bez nadváldy člověka člověkem zde fungovala to po dobu bezmála 130 let. A to v období od roku 1816 do roku 1945. Anarchistické prvky si tristanická společnost uchovává dodnes.

Neexistovala žádná vláda, policie, peníze nebo vůdce. Badatel Peter Munch napsal: „V tristanické komunitě byly pevně zakořeněny principy svobody a anarchie jako sociálního pořádku, založeného na dobrovolném konsenzu svobodných mužů a žen. V takové komunitě je autorita, ovládání nebo jakýkoli druh formální nebo neformální vlády považován nejenom za zbytečný a nevhodný ale je pocítován jako hrozba a nebezpečí pro práva jednotlivce“.

Obyvatelé Tristana da Cunha nebyli dobrovolně vzniklou komunou, která se tam usídlila, aby založila anarchistickou utopii. Pocházeli ze všech možných ras a přeživších ztroskotání lodí a z řad bývalých velrybářů, kteří se na ostrově ocitli po dobu delší než 100 let. Ještě pozoruhodnější je to, že anarchie se stala přirozenou formou jejich společenské organizace a udržela se navzdory všem snahám britské vlády.

Andrea Repetto, Ital, který se na ostrov dostal ze ztroskotané lodí v roce 1892, byl jedním z mála Tristananů, kteří uměli číst a psát. Britská vláda uchopila tuto příležitost a adresovala veškerou komunikaci jenom jako „vůdci“ nebo příležitostně „guvernérovi“. Po dvacet let nedošla žádná odpověď, dokud byla veškerá korespondence nalezena neotevřená. Repetto vysvětlil, že nikdo se necítil schopen otevřít poštu, protože na ostrově nebyl žádný vůdce ani guvernér.

Vládní mluvčí v roce 1903 prohlásil s úžasem že „je mimořádný stav věcí, aby v tomto civilizovaném století neexistovala žádná forma autority a Tristanané jsou podivně nepřátelští k jakémukoli jednotlivci, který by měl mít více vlivu než ostatní“. Badatel Peter Munch podal zprávu, že v paměti žijících nebyl žádný zločin ani násilný konflikt. A to na ostrově nebyl žádný policista, souce ani vězení.

Jak tedy tato pozoruhodná utopie vznikla? Britská vláda nakrátko obsadila neobydlený ostrov Tristan, aby chránila před jakýmkoli francouzským pokusem osvobodit Napoleona vyhnaného na Svaté Heleně. Desátníkovi Williamu Glassovi se ostrov tak líbil, že dostal povolení se tam usadit v roce 1816,

ale až poté, co si v Kapském Městě vyzvedl manželku, šestnáctiletou Marii Leenderovou – a ještě jednoho mužského společníka. Jakmile se Glass usadil na Tristanovi, sepsal a uzavřel smlouvu o společné půdě známou jako „původní dohoda“, která říkala, že všechna půda má být držena společně, stejně jako dobytek, úlovky ryb a výměnný obchod s proplovajícími loděmi. Všichni měli být považováni za rovnocenné a „nikdo nad nikým jiným“. Později bylo individuální vlastnictví dobytka povoleno, ale přísně omezeno, aby se předešlo tomu, že by si ho někdo získal příliš mnoho. To byl dokument, který umožnil rozvoj společnosti založené na rovnosti individualismu, který je opatrný vůči jakémukoli a mám na mysli jakýkoli pokusu jednoho člověka postavit se nad kohokoli jiného.

Kolem roku 1900 se počet obyvatel zvýšil na více než 200. Obyvatelé nebyli samovolnými členy idealistické komuny tažené příběhy o Utopii na moři. Vnější svět o ostrově nevěděl prakticky nic. Lidé, kteří se usadili na ostrově, byli drsní jedinci – hlavně z vraků lodí a posádek velrybářských lodí – a šest žen ze Svaté Heleny, které odpovíděly na zoufalou prosbu tristanických mužů o manželky. Nyní byla populace multirasová a v tomto ohledu podobná pirátským posádkám – žádný přistěhovalec nebyl nikdy odmítnut. Do této doby se sedm příjmení stalo nejčastějšími na ostrově a to přetrvává dodnes: Swain, Rogers, Green, Glass, Hagen, Repetto a Lavarello.

Vnější svět nevěděl nic o anarchii na Tristanovi. Příplouvalo jen málo lodí – často byl ostrov pět až šest let bez návštěvníků a během první světové války nepřistála vůbec žádná. Jak se tedy během této ...
dokončení str. 8

Doktorát je taky práce“, „Srdcařinou nám jem nezaplátíš“, nebo „Potřebujeme víc než tužku a papír“. To byla některá hesla z transparentů, které v březnu tohoto roku nesli nad hlavami akademici a akademičky protestující proti neúnosným podmínkám na katedrách vysokých škol. Nic se nezměnilo a letos 17. listopadu, v den, kdy byl násilnou mocí omezen provoz vysokých škol, jdou do ulic znovu.

Tentokrát nejsou vysoké školy ohrožovány diktaturou politickou, ale diktaturou ekonomickou. Vyučující zejména humanitních oborů se mzdově pohybují na tak nízkých částkách, že nezvládají pokrýt základní životní potřeby. Zatímco ceny potravin, nájmu a energií raketově rostou, příspěvky doktorandů zůstávají již mnoho let na stejné výši. Akademici však nejsou železničáři ani horníci. Jejich stávky žel nemají potenciál ochromit infrastrukturu státu, a proto vláda předstírá, že je neslyší. Důsledky této ignorace jsou sice společensky méně viditelné, o to větší škody však podfinancování vysokých škol přinese. Pokud strojuvůdci nevyjedou s vlaky, je to vidět ihned. Pokud ale postupně začnou chybět filoložky, sociologové či politoložky, až se zpožděním nám dojde, proč je všude kolem tak nízká politická kultura, lhostejná a stále chudší střední třída utíká k laciné popkultuře a zavírá oči nad korupcí, policejním násilím či sociální krizí a do čela se dostávají neofašisté a populisté, kteří hájí zájmy těch privilegovaných.

Řešení není složité – neprivilegovaní se musí podporovat vzájemně. Situace, kdy prodavač v supermarketu pohrdá filozofkou a naopak je výhodná právě pro ty, co nám vládnou. Jakmile si uvědomíme, že nás pojí stejné třídní zájmy, bez

udržoval život na rovnostářském a ignorovaném Tristanovi? Během období od počátečního osídlení v roce 1816 až do konce druhé světové války v roce 1945 neexistovala žádná forma autority na Tristanu. Žádný guvernér, žádný správce, žádná externí autorita, žádná policie, žádný zločin, žádné boje, žádné peníze, žádné komoditní vztahy na ostrově. Přesto Tristan Da Cunha nebyl žádnou komunistickou společností. Byla založena na respektu k pevnému individualismu, nikoli na úsilí komunity. Když přišli misionáři, zjistili nezáměr o budování komunitních zařízení, jako jsou kostely a školy. Když jednotlivci požadovali pomoc od sousedů – např. při doškové střeše – taková pomoc přicházela na základě vzájemného závazku. Takový závazek přetrvával v rodinách často po generace, dokud nebyl závazek splacen. Taková povinnost zmírňovala nejen peníze, ale i jakékoli komoditní vztahy v populaci samotného Tristana.

Když však bylo pro dobro každého jednotlivce vyžadováno společné úsilí – rybaření, veslování a výměnný obchod s loděmi – pak se nezbytně nutné společné úsilí dostavilo a ryby a výměnný obchod byly rozděleny rovným dílem. Tristanická ekonomika byla po 140 let založena na samozásobitelském zemědělství – dobytek, ovce, kuřata, brambory a další – rybolov a výměnný obchod. Útes bránil lodím v přistání na ostrově, takže Tristanci postavili své vlastní dlouhé čluny, které jim umožňovaly jezdit na příboji a veslovat míle na moře, aby si vyměnili s projíždějícími loděmi. Tristanci vyměnili dobytek, brambory, vejce, ryby a později modely člunů za cokoli, co mohla nabídnout nějaká lodní společnost. Zprávy o takovém výměnném obchodu se dostaly do Anglie, kde se vyvinul názor, že Tristan je zátěží pro ekonomiku a měl by být odsunut, aby se ušetřily další náklady – názor, který dychtivě přijali misionáři, kteří uspěli ve smutném případě sv. Kildy, ale ne s Tristanem. Proti nim stál reverend Harry Wild, který po tříleté službě na ostrově s nadšením hlásil koloniálnímu úřadu velký pokrok – ostrované postavili maják a měli plné ruce práce s výstavbou letiště. Tristan je sopka s velmi malou obyvatelnou oblastí na jednom konci – letiště bylo nemožné a žádný maják nebyl postaven, ale Harryho fantazijní představy rozehnal veškeré nápady na evakuaci a Tristan opět zmizel z dohledu. Úpadek velkých velrybářských flotil způsobil, že proplouvající lodě byly stále vzácnější.

Až do roku 1940 na ostrově nikdy nebyl žádný lékař ani zdravotní sestra a příbuzenské křížení ze šesti původních rodin vedlo k obávám mezi přichozími misionáři. Občas projíždějící lodní lékař zjistil, že obavy nejsou na místě. Naproti tomu většina Tristianů se dožila vysokého věku – když Munch v roce 1937 navštívil populaci z 200, byli dva staletí – a průměrná délka života byla v 80. letech 19. století 69 let – mnohem vyšší než ve viktoriánské Británii. Jihoafrický zubní tým navštívil

v roce 1927 Tristan. Místní byli dotazováni kolikrát si čistili zuby. Když nepřicházely žádné odpovědi, napodobovaly pohyb rukou. Následoval smích – nikdy si nečistili zuby. Při kontrole byl zjištěn pouze jeden případ zubního kazu. Jediným případem rakoviny byl případ zakladatele Williama Glasse a ostrované zůstali pozoruhodně fit, aktivní, dlouho žili a bez mnoha nakažlivých nemocí.

Druhá světová válka přinesla malou posádkovou skupinu umístěnou na Tristanovi, jak se to stalo po napoleonských válkách a příchodu Williama Glasse. Dvanáct ostrovních dobrovolníků bylo zformováno do Tristanské obranné síly a vycvičeno k používání zbraní a ručních granátů k obraně německé invaze – navzdory skutečnosti, že nikdy nebyli svědky boje! Po druhé světové válce britská vláda dosadila správce, policistu a námezdní dělníky v podobě jihoafrické továrny na konzervování ryb. Vláda Jeho Veličenstva také začala razit poštovní známky Tristana. Slavné bramborové razítko Tristan! Problém se známku se čtyřmi pencemi, kterou vláda vydala, byl ten, že jelikož nikdo na Tristanovi nepoužíval peníze, byli jediní, kdo si známky koupit nemohl. Takže známka se čtyřmi bramborami byla zavedena s dvojí měnou brambor a pencí, což Tristancům umožnilo koupit známku za čtyři brambory! V průběhu 40. a 50. let 20. století život na Tristanovi pokračoval, když si správce myslel, že je správcem, a ostrované s ním zacházeli v duchu: „ať si na to hraje, pokud si myslí, že je správcem“.

Dne 6. října 1961 vybuchla na ostrově sopka a veškerá populace byla evakuována do Anglie – přesněji do tábora WRVS v Mersthamu v Surrey. Kulturní šok si lze jen domýšlet. Když se vyloďovali v Southamptonu, davy televizních a novinových reportérů se strkaly, aby pokládaly otázky „anarchistům“, kteří nikdy neviděli auta, obchody, silnice, televizi ani nepoužívali elektřinu. Byli hodně mimo – tito lidé nikdy neviděli kolo. Mnoho odpovědí nedostali. Novinářům se Tristancům zdáli zasmušilí – jejich jediná vyjádřená touha bylo zůstat spolu. Během zimy čtyři z devadesátiletých lidí zemřeli na zápal plic a všichni trpěli vysilujícími virovými infekcemi. O Vánocích dobře míněný WRVS přivítal návštěvu Santa Clause – ale děti v hrůze utekly – Santa Claus jim byl neznámý. Po třech měsících byli přesunuti do Fawley poblíž Southamptonu ve stínu ropné rafinérie.

Tisk se stále zajímal o Tristiany. Jezdili na motorkách, v autobusech, chodili do obchodů, do kina, stáli ve frontě, vypadali trapně v nadměrném oblečení.

Standardní odpověď – stejně jako dnešní „bez komentáře“ – byla „všem se nám to moc líbí“. Ve skutečnosti opak byl pravdou. Vůbec se jim to nelíbilo. Měli na mysli jedinou věc – vrátit se. Průzkum týmu sponzorovaného Královskou společností přistál na ostrově a oznámil, že většina domů je obyvatelná a pouze – ach ta blažená ironie – továrna na konzervování ryb totálně zničená pod lávou. Bylo zničeno pouze námezdní otroctví! Od té chvíle se Tristancé rozhodli, že se vrátí přes všechny překážky, které se jim postavily do cesty.

Neudělala na ně dojem „civilizace“, její spotřební zboží, její mělké hodnoty, její hierarchie a autorita, její diferenciace prostřednictvím bohatství, jejích peněz, jejího času, její bezúčelné práce, její zločnosti a násilí, její nemoci, její továrny na ryby, její třídní společnost a třídní rozpory. Tristianci se zorganizovali společně setkání. Peter Munch nyní hlásil, že byli shromážděni ve snaze zachovat si svůj jednoduchý společný způsob života navzdory půvabu a bohatství moderní civilizace. Schůze rozhodla o návratu jednomyslně. V následném tajném hlasování požadovaném koloniálním úřadem 97 % hlasovalo pro návrat. Tisk a obyvatelstvo obecně byli nedůvěřiví. Jak mohli odmítnout vše, co naše bohatá společnost mohla nabídnout ve prospěch návratu do bezútěšné a nebezpečné sopky. Nedůvěřivost se změnila v odpor. Tristancé byli nevděční za své přednostní bydlení, práci, veškerou zdravotní péči, kterou potřebovali. Dne 10. listopadu 1962 se 200 Tristianů vrátilo na svůj ostrov. O několik let později britská vláda stáhla právo Tristianů na automatický pobyt ve Spojeném království.

Tristancé nebyli anarchisté, kteří si přečetli Bakunina nebo Kropotkina – dospěli k anarchii jako přirozené formě sociální organizace přestože nikdy by tento termín nepoužili. Tristancé, ale anarchisty zajímali pozoruhodně málo – možná jsme tolik uvyklí porážkám, že nejsme schopni rozpoznat úspěch.

V ROCE 1989 BYLO ZALOŽENO ČESKOSLOVENSKÉ ANARCHISTICKÉ SDRUŽENÍ

Před 34 lety bylo obnoveno novodobé anarchistické hnutí a vznikla první organizace u nás – Československé anarchistické sdružení, na které navazuje i naše stejnojmenná organizace. Vydávalo nejslavnější anarchistický časopis A-kontra.

V roce 1989 bylo cítit permanentní napětí ve vzduchu. Počínaje tzv. Palachovým týdnem v lednu a konče pádem čtyřicetileté vlády jedné strany v listopadu. Změna byla neodvratná. Cítili to mnozí a někteří se to nebáli jít vyjádřit do ulic. V tomto roce se také prvně zformovali anarchisté, kterých se v Čechách začalo po mnohaleté odmlce objevovat stále více a více. Kořeny novodobého anarchistického hnutí v Čechách lze vysledovat v českém mírovém hnutí osmdesátých let, které vycházelo z nechuti k násilí, obav z následků možného jaderného konfliktu supervelmocí a odporu k ponižující povinné vojenské službě. Dalším, mnohem silnějším, hybatelem se stalo prostředí undergroundu, především pak jeho nejmladší části hlásící se k punkové subkultuře. První anarchistická organizace se ovšem vyprofilovala jen jako jedna z mnoha názorových frakcí neoficiálního a opozičního antimilitaristického uskupení, které neslo název Nezávislé mírové sdružení. Někteří jeho členové založili na podzim 1989 Československé anarchistické sdružení (ČAS) a 10. října vydali své první programové prohlášení. To se objevilo například v druhém čísle samizdatového „Informačního bulletinu Západočeského kraje“ Pevná hráz.

Československé anarchistické sdružení (ČAS)

My anarchisté žijící v Československu jsme se rozhodli dne 10. října 1989 prohlásit ČAS, které volně naváže na činnost ČAF (Česká anarchistická federace) vzniklé před 85 lety ČAS je veřejným a volným sdružením příslušníků

anarchistického hnutí. Chce spojit anarchistické přístupné kamarády všech profesí a společenských vrstev. ČAS má položit úplný základ ke zdárnému hnutí a pojistit normálnější vývoj tohoto hnutí tak, aby jeho vliv v našem prostředí byl výraznější, než jak je tomu dnes. ČAS je sdružení lidí, pro které je nová společnost fungující na principu volné dohody, společnost anarchistická, nejvyšším cílem, jakkoliv se tento může zdát nereálným.

Za své nezákladnější úkoly zatím považujeme:

1. Pokusit se o organizaci volných skupin, umožnit styk a společnou práci jednotlivců, podporovat volnou iniciativu a propagovat volnou solidaritu, jako dva nezákladnější prvky každého zdravého sociálního života.
2. Zahájit práci časopiseckou, informační a na podporu našeho hnutí shromáždit anarch. literaturu, teoretickou i agitační.
3. Podporovat všechna antimilitaristická a antinacionální hnutí.
4. Jako větev mezinárodního hnutí udržovat styk s anarchistickou cizinou.
5. Podporovat práci agitační a popřípadě i přednáškovou
6. Veřejně vystupovat proti terorismu.

Tímto ovšem nejsou naše úkoly zdaleka vyčerpány, a proto se individuální iniciativě v žádném případě meze nekladou.

ČAS doporučuje všem volným skupinám i jednotlivcům, aby dbali inteligence, a anarchistického uvědomění a pile svých kamarádů více než jejich počtu.

Vyhrazujeme si právo odepřít vstup do sdružení komukoliv, kdo nebude požívat důvěry našich aktivistů.

INICIATIVA SEEDS NOT BOMBS (SEMÍNKA MÍSTO ZBRANÍ)

SEEDS NOT BOMBS (Semínka místo zbraní) je solidární a protiválečná iniciativa některých členek a členů ČAS, která pěstuje a shromažďuje semena zeleniny a květin, které pak distribuuje ve svém sousedství za solidární příspěvek. Tento příspěvek je nižší než běžné ceny semen prodávané soukromými firmami.

Snažíme se tak popularizovat myšlenku “vypěstuj si vlastní jídlo”, inspirovat k samozásobitelství a zahradničení. Nejde pouze o to vypěstovat si vlastní jídlo, ale také vlastní osivo. Proč být závislý na nadnárodních i domácích firmách a plnit jim kapsy za předražená semena, když nemusíme?

Výtěžek z distribuce semen je benefiční a poputuje na podporu lidí, kteří odmítli vzít zbraň a jít vraždit ve válce – dezertérům a těm co se vyhýbají mobilizaci do armády, ale také lidem postiženým válkou na humanitární pomoc.

Iniciativa Seeds not bombs je praktickým zhmotněním nesouhlasu s válkou, militarismem a zbrojením. Odmítnutím falešného vlastnictví a praktickou ukázkou solidarity, internacionalismu a antimilitarismu.

Chceš nám pomoci? Věnuj nám semínka zeleniny a květin z vlastní zahrádky (rajčata, papriky, okurky, dýně, cukety, patizony atd.). Pozvi své přátelé, aby se stali fanoušky naší stránky. Sleduj nás a sdílej naše články. Napiš nám slova podpory na mail: cas_kontakt@riseup.net. Najdeš nás na Facebooku a Instagramu. Ale také v rubrice na webu ČAS.

Myslel jsem, že všichni lidé jsou proti válce. Ale zjistil jsem s údivem, že mnoho lidí válku schvaluje. Hlavně lidé, kteří do ní jít nemusí.
Erich Maria Remarque

PROSTŘEDKY A CÍLE: ANARCHISTICKÁ KRITIKA UCHOPENÍ STÁTNÍ MOCI

Zoe Bakerová

Anarchistická kritika uchopení státní moci je často zesměšňována jako založená na abstraktní morální opozici vůči státu, která ignoruje tvrdou realitu, které v současnosti čelíme. Při pozorném čtení historických anarchistických autorů však člověk zjistíme, že skutečným důvodem, proč tvrdili, že revolucionáři by se neměli chopit stávající státní moci, byl ten, že to bylo nepraktické pro dosažení jejich cílů.

Tyto praktické argumenty byly založeny na jejich chápání společnosti. Anarchisté zastávali názor, že společnost je tvořena lidskými bytostmi se zvláštními formami vědomí, které se zapojují do činnosti – uplatňují schopnosti uspokojit motivační pudy – a přitom současně mění sebe i svět kolem sebe. Například, když dělníci stávkují, může dojít k řadě zásadních změn. Pracovníci mohou rozvíjet své schopnosti tím, že se naučí zapojit se do přímé akce a sami řídit svůj život; získat nové motivační síly, jako je touha postavit se svému šéfovi nebo se stát členem odborů, kteří platí poplatky; a transformovat své formy vědomí, čímž mám na mysli konkrétní způsoby, které prožívají a chápou svět, jako je to, že přijdou na svého šéfa jako třídního nepřítele nebo si uvědomí, že ke zlepšení své situace se musí kolektivně organizovat s ostatními pracovníky. Zapojením se do takové činnosti se pracovníci nejen přeměňují, ale také rozvíjejí nové sociální vztahy. Vytvářejí pouta vzájemné podpory a solidarity se spolupracovníky, zatímco mění sociální podmínky, ve kterých žijí, například vydělávají lepší mzdy nebo se jich šéf bojí. Často se tomu říká teorie praxe nebo praxe a je to jeden z mnoha teoretických závazků, které mají anarchisté a Marx společné.

Sociální reprodukce anarchistického komunismu

Pro anarchisty bylo jedním z hlavních důsledků teorie praxe to, že existuje neodmyslitelné spojení mezi prostředky a cíli. Konečným cílem anarchismu – svobodného nebo libertariánského komunismu – je bezstátní beztřídní společnost, ve které pracovníci kolektivně vlastní výrobní prostředky a sami spravují svá pracoviště a komunity prostřednictvím rad, ve kterých má každý hlas a přímé slovo v rozhodnutích, která ho ovlivňují. Tyto rady by koordinovaly činnost na velkých územích tím, že by se sdružovaly do decentralizovaného systému regionálních, národních a mezinárodních federací, v nichž by co nejvíce rozhodnutí přijímaly samotné místní rady. Toho by bylo dosaženo prostřednictvím pravidelných kongresů na regionální, národní a mezinárodní úrovni, kterých by se účast-

nili okamžitě odvolatelní pověřeni delegáti, které si rady zvolily, aby je zastupovali. Zásadní je, že delegátům nebyla udělena pravomoc rozhodovat nezávisle a vnučovat je ostatním. Rozhodovací pravomoc by zůstala v rukou rady, která je zvolila.

Taková společnost by byla časem reprodukována lidskými bytostmi, které by se zapojily do těchto forem činnosti a tím by neustále vytvářely a znovu utvářely jak komunistické sociální vztahy, tak sebe jako lidi se správnými druhy schopností, pudů a forem vědomí pro komunistickou společnost. Například za komunismu by dělníci v rámci svých místních samospráv rozhodovali prostřednictvím systému přímé demokracie, ve kterém má každý člen hlas. Účastí v těchto místních samospráv by se nejen rozhodovali, ale také by se reprodukovali jako lidé, kteří jsou schopni a chtějí rozhodovat tímto způsobem, např. schopni efektivně zapisovat zápisy, formulovat návrhy, které lidé podpoří, a zajistit, aby malá menšina lidí nemluví na schůzích.

Lidé, kteří chtějí a jsou schopni znovu vytvářet komunistickou společnost, nevzniknou kouzlem. Anarchisticko komunistická společnost může vzniknout pouze prostřednictvím sociální revoluce, která zruší kapitalismus, a proto ji budou muset vytvořit lidé, kteří v současnosti žijí v kapitalismu. Vzhledem k tomu, aby bylo dosaženo komunistické společnosti, musí se většina populace během boje proti samotnému kapitalismu zapojit do aktivit, které ji promění v lidi, kteří chtějí a jsou schopni sami řídit svůj život a svou komunitu prostřednictvím místních samospráv a federací rad. Pokud se tak nestane, pak anarchistický komunismus nevznikne. Je tomu tak proto, protože aby anarchistický komunismus mohl existovat, skuteční lidé jej musí den za dnem utvářet a reprodukovat svou vlastní činností.

Revolucionáři proto musí používat prostředky, které jsou tvořeny formami praxe, které ve skutečnosti promění jednotlivce v druhy lidí, kteří budou schopni a chtějí vytvořit konečný cíl anarchistického komunismu. Pokud revolucionáři udělají tu chybu, že použijí špatné nebo nevhodné prostředky, vytvoří lidi, kteří vytvoří jinou společnost, než jakou původně zamýšleli. Abych citovala Malatestu, „nestačí po ně-

čem toužit; pokud to někdo opravdu chce, musí být použity adekvátní prostředky k jeho zajištění. A tyto prostředky nejsou libovolné, ale nemohou být podmíněny cíli, o které usilujeme, a okolnostmi, za nichž se boj odehrává, protože pokud ignorujeme volbu prostředků, dosáhneme jiných cílů, možná diametrálně odlišných od těch, které aspirujeme, a to by byl zřejmý a nevyhnutelný důsledek naší volby prostředků. Kdo se vydá na silnici a špatně odbočí, nejede tam, kam má v úmyslu, ale kam ho vede cesta.“ (1)

Stát jako sociální struktura

Anarchisté považovali uchopení státní moci za cestu, která povede dělnickou třídu k nové formě autoritářské třídní společnosti, spíše než za zamýšlený cíl komunismu. Abychom pochopili, proč musíme nejprve pochopit, co anarchisté mysleli státem. Prostřednictvím hloubkové analýzy státu jako skutečně existující sociální struktury, jak historicky, tak v současné době, anarchisté dospěli k definici státu jako hierarchické a centralizované instituce, která používá profesionálně organizované násilí k plnění funkce reprodukce třídně rozdělné společnosti. Takto chápaný stát řídila politická vládnoucí třída (generálové, politici, vysoce postavení státní úředníci, panovníci atd.) ve svém vlastním zájmu a v zájmu ekonomické vládnoucí třídy (kapitalisté, statkáři atd.), proti masám. Kropotkin například píše, že stát „nezahrnuje pouze existenci moci umístěné nad společností, ale také teritoriální koncentraci a koncentraci mnoha funkcí v životě společnosti v rukou několika lidí. Je vyvinut celý mechanismus legislativy a policejní práce, aby byly některé třídy podrobeny nadvládě jiných tříd. Stát je tedy „dokonalým příkladem hierarchické instituce, vyvíjené po staletí, aby podřídila všechny jednotlivce a všechna jejich možná seskupení centrální vůli. Stát je nutně hierarchický, autoritářský – nebo přestává být státem.“ (2)

Anarchisté tvrdí, že stát, stejně jako všechny sociální struktury, je tvořen formami lidské činnosti, a tak účast ve státě produkuje a reprodukuje určité druhy lidí a určité druhy sociálních vztahů. K tomu dochází bez ohledu na záměry nebo cíle lidí, protože na čem záleží, je povaha sociální struktury, na které se podílejí, a formy činnosti, kterou tato sociální struktura tvoří a prostřednictvím které je reprodukována. Podle Recluse se socialisté, kteří vstupují do státu, „umístili do určitých podmínek, které je zase určují“. (3) Ti, kdo vládnou státní mocí, se proto zapojí do forem lidské činnosti, která je časem promění v utlačovatele dělnické třídy, kteří se zabývají reprodukcí a rozšiřováním své moci nad ostatními lidmi. Anarchisté se domnívají, že tento proces přeměny socialistů na utlačovatele by nastal jak u socialistů, kteří jsou zvoleni do součas-

ného kapitalistického státu, tak i u socialistů, kteří se pokoušejí zmocnit se stávajícího státu převratem a přeměnit jej na dělnický stát.

Anarchisté se domnívají, že k tomu dojde ze dvou hlavních důvodů. Za prvé, stát je centralizovaná a hierarchická instituce, ve které politická vládnoucí třída monopolizuje rozhodovací pravomoc a určuje životy většiny, která podléhá jejich vládě. Menšina socialistů, kteří skutečně vykonávají státní moc, proto bude vnucovat rozhodnutí a určovat životy dělnické třídy, spíše než aby dělnické třídě umožnila, aby si sama řídila svůj vlastní život. Slovy Malatesty: „Kdo má moc nad věcmi, má moc nad lidmi; kdo řídí výrobu, řídí také výrobce; kdo určuje spotřebu, je pánem nad spotřebitelem. To je otázka; buď věci jsou spravovány na základě volné dohody mezi zainteresovanými stranami, a to je anarchie; nebo jsou spravovány podle zákonů vytvořených správci a to je vláda, je to stát a nevyhnutelně se to ukáže jako tyranské.“ (4)

Za druhé, zapojením se do činnosti vládnoucí státní moci budou socialisté zkorumpováni svým postavením autority na vrcholu společenské hierarchie a budou přeměněni v lidi, kteří nebudou chtít ani se snažit zrušit svou vlastní moc nad ostatními. Podle Recluse: „Anarchisté tvrdí, že stát a vše, co implikuje, nejsou žádnou čistou esencí, tím méně filozofickou abstrakcí, ale spíše souborem jedinců umístěných do specifického prostředí a vystavených jeho vlivu. Tito jedinci jsou povyšováni nad své spoluobčany v důstojnosti, moci a preferenčním zacházení, a proto jsou nuceni myslet si, že jsou nadřazeni obyčejným lidem. Ve skutečnosti je však množství pokušení, které je sužuje, téměř nevyhnutelně vede k poklesu pod obecnou úroveň.“ (5)

Zvyk přikazovat

Socialisté, kteří vstupují do státu, mohou zpočátku „horlivě toužit“ po zrušení kapitalismu a státu, ale „nové vztahy a podmínky je pozvolna mění“, dokud nezradí věc a neřeknou si, že ji prosazují. (6) Stručně řečeno, abychom citovali Bakunina, „zvyk velet“ a „uplatňování moci“ vzbuzují v lidech „pohrdání masami a u mocného člověka přehnaný pocit vlastní hodnoty“. (7)

Státní socialista by mohl namítat proti tomuto argumentu tvrzením, že státy nemusí být ovládány menšinou, která tvoří politickou vládnoucí třídou. Pro anarchisty taková námitka ignoruje, že státy jsou nutně centralizované a hierarchické instituce, a tak je může ovládat pouze menšina jednotlivců na vrcholu, kteří vykonávají skutečnou každodenní práci při výkonu moci. Bakunina k tomu psal: „Pro několik tisíc, natož pro desítky nebo stovky tisíc mužů, je určitě nemožné tuto moc efektivně ovládat. Bude muset být vykonáváno na základě plné moci, což znamená svěřit jej skupině mužů zvolených, aby je zastupovali a řídili, což se

neomylně vrátí ke všem podvodům a podlézavosti zastupitelské nebo buržoazní vlády. Po krátkém záblesku svobody nebo vášnivé revoluce se probudí občané nového státu otroky, loutky a oběti nové skupiny ambiciózních mužů.“ (8)

V reakci na to by se dalo namítnout, že ačkoli by tito zástupci tvořili menšinu, stále by byli dělníky, a nepředstavovali by tak samostatnou politickou vládnoucí třídu. Bakunin odpověděl na tento argument tím, že trval na tom, že takoví jedinci jsou „bývalí dělníci, kteří, jakmile se stanou vládci nebo zástupci lidu, přestanou být dělníky a začnou se na celý dělnický svět dívat z výšin státu. Už nebudou zastupovat lid, ale sami sebe a své vlastní nároky na vládu lidu.“ (9)

Pro anarchisty měl stát nejen negativní dopady na ty, kdo ovládali jeho moc. Poškodilo by to také obrovské množství lidí, kteří tomu podléhali, tím, že by je přimělo zapojit se do forem praxe, které z nich nevyvinuly lidi potřebné pro komunistickou společnost. Je tomu tak proto, že namísto toho, aby se pracovníci učili, jak si efektivně organizovat svůj život, podléhali by moci vládnoucí menšiny, a tak by byli nuceni jednat podle pokynů. Naučili by se poslouchat a podřizovat se svým nadřízeným, spíše než myslet a jednat sami za sebe. Místo toho, aby se učili, jak se stýkat s ostatními jako sobě rovnými, naučili by se postavit ty, kdo jsou u moci, na piedestal a uctívat je stejným způsobem, jakým se lidé v kapitalismu učí hrdivě uctívat takzvané „kapitány průmyslu“ nebo politické figurky, jako jsou např. britská královská rodina. Jak napsal Bakunin, „moc kazí ty, kdo do ní investovali, stejně jako ty, kteří jsou nuceni se jí podřídit“. (10)

Prostředky a cíle státní moci

Vzhledem k výše uvedenému dospěli anarchisté k závěru, že uchopení a ovládnutí státní moci bylo nutně založeno na prostředku – vládě menšiny politickou vládnoucí třídou – což bylo neslučitelné s dosažením cílů vytvoření anarchisticko-komunistické společnosti založené na sebeurčení dělnické třídy jako celku. Teoreticky by vedení dělnického státu zorganizovalo odumírání a případné zrušení státu, jakmile už nebude potřeba k obraně revoluce. Ve skutečnosti však anarchisté předpovídali desetiletí před ruskou revolucí, že formy praxe zapojené do výkonu státní moci promění skutečné oddané socialisty v tyrany, kteří se zabývají reprodukcí a rozšiřováním své mocenské pozice, spíše než jejím zrušením ve prospěch komunismu. V Etatismu a anarchii Bakunin prohlásil, že ačkoli státní socialisté tvrdí, že „toto státní jho, tato

diktatura, je nezbytným přechodným prostředkem k dosažení úplného osvobození lidu; anarchie neboli svoboda je cílem a stát nebo diktatura prostředkem“, ignorují, že „žádná diktatura nemůže mít jiný cíl, než se udržet a že může plodit a žít pouze otroctví v lidech, kteří ji snášejí.“ (11) Dělnický stát by prohlašoval, že je diktaturou proletariátu, ale ve skutečnosti by se podle Malatesty „prokázal jako diktatura ‚strany‘ nad lidmi a hrstky mužů nad ‚stranou‘.“ (12)

Závěrečné poznámky:

1. Errico Malatesta, *The Method of Freedom: An Errico Malatesta Reader*, ed. Davide Turcato (Oakland, CA: AK Press, 2014), 281-2.
2. Peter Kropotkin, *Moderní věda a anarchie*, ed. Iain McKay (Oakland, CA: AK Press, 2018), 234, 227. Kropotkin tvrdí, že stát je v tomto textu nutně vícekrát centralizovaný a hierarchický. Viz: tamtéž, 199, 275, 310.
3. Elisée Reclus, *Anarchie, Geografie, Modernita: Vybrané spisy Elisée Reclus*, ed. John Clark a Camille Martin (Oakland, CA: PM Press, 2013), 147.
4. Malatesta, *život a myšlenky: anarchistické spisy Errico Malatesta*, ed. Vernon Richards (Oakland, CA: PM Press, 2015), 138.
5. Reclus, *Anarchie, Geografie, Modernita*, 122. 6. Tamtéž, 122.
7. Michail Bakunin, *Bakunin o anarchii: Vybraná díla aktivistického zakladatele světového anarchismu*, ed. Sam Dolgoff (New York: Vintage Books, 1972), 145.
8. Bakunin, *Vybrané spisy*, ed. Arthur Lehning (Londýn: Jonathan Cape, 1973), 254-5.
9. Bakunin, *Statusismus a anarchie*, ed. Marshall Shatz (Cambridge: Cambridge University Press, 2005), 178. 10. Tamtéž, 136. 11. Tamtéž, 179.
12. Malatesta, *Dlouhá a trpělivá práce: Anarchistický socialismus L'Agitazione 1897-1898*, ed. Davide Turcato (Oakland, CA: AK Press, 2016), 27.

Zoe Baker je anarchistická socialistická youtuberka, která pracuje na šíření radikální teorie související s anarchismem. V současné době dokončuje doktorát ve Velké Británii.

ÚVOD DO ANARCHISTICKÉHO SOCIALISMU

Část 1: Svoboda od kapitalismu Socialismus vs sociální demokracie

Socialismus vs kapitalismus

Aby přežili v kapitalismu, jsou ti bez majetku nuceni pronajímat se vlastníkům nemovitosti a být vykořisťováni za účelem zisku. Tento vztah mezi „mají“ a „nemají“ tvoří samotný základ kapitalistické společnosti – třídní vykořisťování. Moc v takové společnosti plyne přímo z jeho vztahu k majetku, tedy z jeho třídního postavení. Zatímco hrstka lidí vlastní a ovládá instituce společnosti, velká většina lidí (dělnická třída) je jako jednotlivci bezmocná. Jak řekla revoluční socialistka a aktivistka za práva zdravotně postižených Helen Kellerová: „Těch několik málo vlastní mnoho, protože mají prostředky k obživě všech“.

V kapitalistické společnosti se neděje prakticky nic, pokud to bohatého člověka neudělá ještě bohatším. Kapitalismus se ze své podstaty nejen živí třídním vykořisťováním a majetkovou nerovností, ale vyžaduje také nekonečný růst a expanzi ekonomiky, což má za následek války, kolonialismus a ekologickou destrukci. Korporace se ve své patologické honbě za ziskem nezastaví prakticky před ničím.

Socialisté obhajují „třídní boj“, ve kterém se ti z nás, kteří se stali bezmocnými v kapitalismu, organizují, aby posunuli rovnováhu moci, dokud nebudou instituce společnosti pod demokratickou kontrolou a třída jako taková nebude zrušena. V socialistické společnosti by byl eliminován soukromý zisk. Místo toho by účelem politických a ekonomických institucí bylo trvale uspokojovat potřeby a přání lidí prostřednictvím demokratické samosprávy pracovišť a komunit. Jak říká socialistická zásada: „Každý podle svých schopností, každému podle jeho potřeb“.

Odstraněním potřeby třídy zaměstnanců a třídy zaměstnaných (nebo nezaměstnaných) bez majetku by byla pracoviště místo toho kooperativně řízena samotnými pracovníky a nahradilo by se soukromé podnikání. Veřejná politika by byla plánována prostřednictvím demokratických samosprávných rad, federovaných od sousedství směrem ven, nahrazujících centralizovaný stát. V tomto původním

Tato vize je v jasném kontrastu nejen s takzvanými „socialistickými“ diktaturami v Rusku nebo Číně, ale také s kapitalistickými zeměmi, jako je Švédsko nebo Norsko, často označované jako „socialistické“. Tyto společnosti (také nazývané „sociální demokracie“) mají stejnou dynamiku moci jako jakýkoli jiný kapitalistický stát. Zatímco socialismus volá po kolektivním vlastnictví a přímé demokracii, „sociální demokracie“ si udržují koncentrovanou ekonomickou moc v rukou bohatých, přičemž mocná centrální vláda reguluje sociální programy, čímž ponechává třídní strukturu společnosti nezměněnou. V tomto smyslu by samozvaní socialisté, jako je Bernie Sanders, byli vhodněji popsáni jako „sociální demokraté“ nebo „liberálové“, protože jejich konečným cílem je provádět progresivní reformy, aby byl život v kapitalistickém státě snesitelnější. Takové reformy mohou významným způsobem zlepšit životní a pracovní podmínky lidí, ale daně a levnější zdravotnictví netvoří socialismus. Socialismus je revoluční výzvou pro beztřídní společnost.

Není anarchistický socialismus oxymoron?

Ve Spojených státech má slovo „libertarián“ opačný význam než ve zbytku světa. Kupodivu se stal synonymem pro obhajobu extrémního kapitalistického individualismu, soukromého vlastnictví a „práv“ korporací být „osvobozen“ od veřejného dohledu. Ale svoboda pro mocné není svobodou vůbec.

Od svého vzniku je libertarianismus synonymem pro anarchismus nebo anti-autoritářství: přesvědčení, že vztahy založené na nadvládě, hierarchii a vykořisťování by měly být odstraněny ve prospěch svobody a sebeurčení. Pro anarchisty může být jedinec svobodný pouze ve společenství rovných. Jak řekl ruský anarchista Michail Bakunin z 19. století: „Politická svoboda bez ekonomické rovnosti je přetvářka, podvod, lež. Nemělo by pak být žádným překvapením, že libertariáni byli vždy socialisté, protože kapitalismus je založen na třídní nadvládě.“

Ačkoli je možný zmatek pochopitelný, libertariánský (anarchistický) socialismus je spíše nadbytečnost než rozpor. Svoboda a socialismus jsou jeden pro druhého nepostradatelné. Bez jednoho ztrácí druhý smysl. Libertariánský (anarchistický) socialismus tedy jednoduše znamená „svobodný socialismus“. Jak řekl anarchistický myslitel Rudolf Rocker: „Socialismus bude svobodný, nebo nebude vůbec.“

Úvod

Socialismus je opět oficiálně módní slovo. Podle nedávného průzkumu veřejného mínění 44 % amerických mileniálů „upřednostňuje socialismus před kapitalismem“ a dokonce i hlavní demokraté se začínají nazývat socialisty. Jak zněl jeden titul: „Socialism Is So Hot Right Now,“. Jen málo slov, která se používá k popisu všeho od Bernieho Sanderse po stalinistické Rusko, inspiruje tak rozmanitý a protichůdný význam. Jako většina módních slov byl skutečný význam socialismu zatemněn jeho popularitou.

Co ale vlastně socialismus znamená a jak vypadá v praxi? Socialismus je ve svém jádru myšlenka, že zdroje a instituce ve společnosti by měly být řízeny demokraticky komunitou jako celkem. Zatímco za kapitalismu je ekonomická a politická moc soustředěna v rukou bohatých, socialisté bojují za společnost, ve které jsou prostředky výroby a distribuce zboží a služeb společně prostřednictvím demokratické samosprávy pracovišť a komunit.

Tento článek ukáže, že anarchistický socialismus představuje nejdůležitější a nejdůležitější ztělesnění základních socialistických principů. Anarchistický socialismus je v podstatě politikou svobody a kolektivního sebeurčení, realizovanou prostřednictvím revolučního boje proti kapitalismu, státní moci a sociálnímu útlaku ve všech jeho podobách.

Část 2: Svoboda od státní moci

Anarchistický socialismus versus státní socialismus

Historicky existovaly v hnutích za socialismus dvě obecné tendence, které můžeme zhruba popsat jako ty „shora“ a ty „zdola“. Obě strany jsou oddány zrušení kapitalismu, ale zásadně se liší ve vizi budoucí společnosti a v tom, jak se k ní dostat. Klíčovým rozdílem mezi těmito tendencemi je jejich přístup ke státní moci. Zatímco státní socialisté považují stát za prostředek k socialismu, anarchisté jej považují za bariéru.

Socialismus zdola

Anarchističtí socialisté dlouho tvrdili, že státy (nebo vlády) nejsou neutrálními institucemi, ale nástroji třídní vlády, zřízenými k ochraně vládnoucí menšiny prostřednictvím monopolu na násilí. Bez policie, věznic, militarizovaných hranic a centralizované politické kontroly už stát není státem. Taková koncentrace moci je v rozporu s demokratickou samosprávou, a tedy i se socialismem.

Abychom dosáhli „svobodného socialismu“, ti z nás, kteří se v kapitalismu stali bezmocnými, se musí zmocnit tím, že zorganizují místo, kde žijeme, pracujeme a chodíme do školy, vytvoříme lidové organizace (tj. řadové odbory pro dělníky a nájemníky, lidová shromáždění, masové komunitní organizace), a budování kolektivní moci nejen k potlačení problémů, které jsou na nás kladeny, ale také k tomu, aby instituce kolem nás byly pod demokratickou kontrolou. Nakonec se dělníci mohou zmocnit svých pracovišť od šéfů, nájemníci se mohou zmocnit bydlení majitelů a domorodé komunity mohou prosadit suverenitu nad kolonizovaným územím. Pokud jsou hnutí dostatečně organizovaná a vzájemně sjednocená, mohou izolované akce přerůst v sociální revoluci v plném rozsahu a položit základ nové společnosti, v níž byly vlády a korporace nahrazeny koordinovanými orgány samosprávy.

Takové struktury by měly být založeny na principu přímé demokracie, ve které se lidé přímo účastní rozhodnutí, která ovlivňují jejich životy. Namísto pouhého volení vlastních vládců (aka „zastupitelská demokracie“) dává přímá demokracie lidem pravomoc kolektivně si vládnout sami.

Svět je složitý a detaily vždy závisí na okolnostech, ale naše hlavní zásady jsou nekompromisní: koncentrovaná moc ve všech jejích podobách musí být překonána ve prospěch svobody, rovnosti a přímé demokracie.

Socialismus shora

Státní socialisté mají jiný názor. Namísto toho, abychom revoluci považovali za vlnu transformace zdola, je třeba ji realizovat shora.

Z tohoto pohledu je socialismus chápán jako věda vyžadující odbornou správu. Jádro profesionálních revolucionářů („předvoj“) se proto musí zmocnit kontroly nad kapitalistickým státem jménem „mas“ (buď volebními nebo vojenskými prostředky) a spravovat socialismus prostřednictvím existujících mechanismů moci. Místo toho, aby se ekonomika dostala pod komunitní a dělnickou samosprávu, jsou půda a průmysl místo toho znárodněny a umístěny pod přímou státní kontrolu.

Revoluce versus změna režimu

K socialismu neexistuje žádná zkratka. Nahrazení kapitalistické vládnoucí třídy samozvanou „socialistickou“ vládnoucí třídou není sociální revolucí, ale převratem; změna režimu. Státní socialismus je tedy v pojmech protimluv, přesněji popsaný jako „státní kapitalismus“, protože obecná populace je stále nucena pronajímat se šéfovi (v tomto případě všemocnému „socialistickému“ státu).

Pokud je jádrem socialismu kolektivní samospráva, pak socialismus se zbraní v ruce nemůže být vůbec socialismem. Dokonce i sám Karl Marx řekl: „Emancipaci dělnických tříd musí dobýt dělnické třídy samotné“. Společnost, ve které moc proudí zdola nahoru, lze budovat pouze zdola nahoru. Proto každý pokus o prosazení socialismu shora logicky selže ve svém proklamovaném cíli. Kdykoli v průběhu historie převzala státní moc ve jménu socialismu malá skupina lidí, namísto vytvoření beztřídní společnosti se stát stává stále více centralizovaným, což často vede ke společnosti více utlačovatelské než té, kterou svrhl.

Ruský příklad

„Avantgardní“ ideologii státního socialismu poprvé rozvinul Vladimir Lenin během ruské revoluce a poté ji implementoval, jakmile se on a bolševická strana zmocnili státní kontroly v roce 1917. I když skutečná socialistická revoluce skutečně zachvátila zemi, rychle byla kooptována a zrušena novým „socialistickým“ státem. Nově vytvořené demokratické dělnické rady (sověty) a zemědělské komuny – samotné základy socialistické revoluce – byly demontovány bolševiky a umístěny pod přímou státní kontrolu. Zatímco ruští dělníci požadovali „všechnu moc radám!“, Lenin trval na tom, že: „revoluce vyžaduje, aby maso nepochybně poslouchaly jedinou vůli vůdců“. Bezpočet socialistů bylo uvězněno

nebo zabito ve jménu socialismu dlouho předtím, než se Stalin dostal k moci.

Avantgardismus v jeho různých formách (leninismus, trockismus, maismus atd.) byl v průběhu 20. století brán jako ideologický model mnoha, kterým se podařilo převzít státní moc. Bohužel, díky úspěchu modelu při vytváření samozřejmých „socialistických“ režimů (Rusko, Čína, Kuba), se avantgardní ideologie do značné míry stala synonymem pro samotný revoluční socialismus.

Anarchistické socialistické revoluce:

Naštěstí ne všechny socialistické revoluce byly kooptovány autoritáři. Od španělské anarchistické revoluce po zapatistické povstání a rojavskou revoluci v severní Sýrii existuje mnoho příkladů hnutí reorganizujících společnost podle socialistických principů bez státu. Tato hnutí, jako každá jiná, nejsou univerzálními modely, které by se daly replikovat, ale příklady, které nám mohou dát důležité lekce a inspirovat nás naději na revoluční možnost.

Část 3: Svoboda od sociálního útlatku

Solidarita a kolektivní osvobození

Pro anarchistické socialisty jsou všechny boje proti útlatku nutně spojeny v širším boji za kolektivní osvobození. Společnost zakořeněná v sebeurčení vyžaduje plnou emancipaci všech lidí – nejen od třídního vykořisťování a státní autority, ale od všech forem sociálního útlatku.

Jako socialisté věříme, že koncentrovaná ekonomická moc a třídní vykořisťování jsou zásadní pro útlatk, kterému dnes lidé v kapitalismu čelí. Ale jako anarchisté také odmítáme myšlenku, že by pouhá „socializace výrobních prostředků“ automaticky vytvořila svobodnou společnost. Místo toho věříme, že v jakékoli společnosti, kapitalistické nebo jiné, musí lidé všech společenských vrstev bránit svá práva před všemi formami diskriminace a útlatku. Boj proti sociálnímu útlatku, jako je rasismus, sexismus a transfobie, by neměl být považován za dodatečný nápad nebo vedlejší poznámku ke „skutečné práci“ třídního boje. Místo toho by měl být chápán jako ústřední a nepostradatelný pro jakýkoli anarchistický socialistický projekt. S holistickým chápáním útlatku můžeme vidět, že pokud třídní boj znamená boj lidí z dělnické třídy za jejich svobodu, pak nemůže existovat žádný třídní boj bez queer boje, feministického boje, antirasismu a antikolonialismu. Anarchistická socialistická společnost nutně vyžaduje ukončení veškerého sociálního útlatku, protože skutečná svoboda pro každého vyžaduje důstojný život pro všechny. Nebo jak říká starý slogan Wobbly: „Zranění jednoho je zraněním všech.“

Moc versus privilegia

Pro anarchistické socialisty kolektivní osvobození také vyžaduje, abychom se zabývali základními příčinami útlaču. Projevy osobních privilegií a kulturní diskriminace by měly být chápány jako symptomy základních struktur ve společnosti, které určují, kdo má moc a kdo ne. Mocní (většinou bohatí bílí muži) využili své kontroly nad institucemi společnosti k tomu, aby utvářeli dominantní kulturu k obrazu svému a vlastním zájmům. Pouze společným bojem a revoluční transformací můžeme tyto instituce zásadně přetvořit tak, aby sloužily zájmům všech.

Část 4: V praxi

Budování moci versus přebírání moci

Jak můžeme bojovat za socialismus, aniž bychom se nechali chytit do pastí liberalismu nebo autoritářství? Krátká odpověď: budováním lidové moci. Lidová moc je opakem koncentrované moci. Znamená to vybudovat samostatně řízená sociální hnutí nezávislá na institucionální levici, která mohou vyhrát smysluplné reformy a zároveň položit základy pro jejich překonání.

Otázkou, kterou si musíme položit, není, kdo by měl sedět v křesle moci, ale spíše jak posunout rovnováhu moci tak, aby křeslo ztratilo svůj význam. Spíše než vkládat svou víru v ty, kteří tvrdí, že nás zastupují jako benevolentní vládce (v této nebo příští společnosti), bychom se měli považovat za zodpovědné za své vlastní osvobození. To je rozdíl mezi reprezentativní politikou a přímou akcí.

Reprezentativní politika

Zastupitelská politika vyžaduje, aby většina z nás seděla na zadním sedadle. Tím, že se soustředíme na volbu politiků nebo sjednocení za charismatické vůdce, vzdáváme se své agentury výměnou za sliby. V praxi naši „představitelé“ usilují o přístup ke státní moci. To je nebezpečné, protože, jak již bylo zmíněno, státy nejsou neutrálními institucemi, ale nástroji vlády menšin. Státy mohou (a měly by být) reformovány způsoby, které zlepšují životy lidí, ale historie volební politiky ukazuje, že sociální hnutí spíše ochromí, demobilizují a vytvoří vztahy závislosti, než aby je posílily. Chceme-li transformační změnu, musíme za reformy bojovat budováním moci zdola, nikoli jejím posilováním nad námi.

Přímá akce

Lidovou moc nelze ničím nahradit. Ne strany, ani charismatictí vůdci. Přímá akce znamená bojovat sami za sebe: sjednotit se s ostatními a bojovat proti útlaču vlastní silou, spíše než prostřednictvím nějaké třetí strany. Dokonalým příkladem je stávka: dělníci využívají svou vlastní kolektivní sílu k tomu, aby jednoduše přestali pracovat, dokud nejsou splněny jejich požadavky. Nejen, že je to přímější a účinnější prostředek změny, ale je to také transformační a povzbuzující pro pracovníky k budoucnosti, kde by mohli provozovat své vlastní pracoviště. Totéž platí o bojích o půdu, bydlení, vzdělání atd. Transformační změna nastává, když obyčejní lidé objeví a uplatní svou vlastní kolektivní moc.

Závěr

Pokud se upřímně podíváme na struktury a vztahy kolem nás dnes a zeptáme se sami sebe: „mohlo by to být svobodnější, rovnoprávnější a demokratičtější?“, naše odpověď bude téměř vždy znít: „ano“. Pokud vezmete tyto zásady vážně a budete se jimi řídit až do jejich logického závěru, můžete se probudit a zjistit, že jste anarchistický socialista. Ale nebojte se! Socialismus není nějaký utopický sen. Svoboda je možná. A přiznat si to je prvním krokem revoluce.

Autor textu Arthur Pye je členem Anarchistické federace Black Rose/Rosa Negra v Seattlu.

SPOLEČENSKÁ ZMĚNA: VYHLÍDKY NA JEJÍ PŘÍCHOD? OTÁZKA NĚKOLIKA DNŮ ČI DEKÁDY?

„Usilováním o nemožné člověk vždy dosáhl to, co možné je. Ti, kteří z opatrnosti neudělali více, než považovali za možné, nikdy neudělali ani jeden krok dopředu.“

Michal Bakunin

Možná mnohé z nás napadne myšlenka, že uskutečnění společenské samosprávy by bylo potřebné okamžitě, ale zároveň propadají skepsi, že je to jen krásný sen, kterého realizace se zdá být v nedohlednu, když se rozhlédnou kolem sebe.

Přirozeně, není možné provést společenskou změnu z čista jasna, bez uvědomění většiny pracujících. Skutečnost, že dnes převážná část našich kolegů a kolegyní nemá vědomí o možnosti společenské samosprávy a ani vůli ji realizovat neznamená, že tomu tak musí být i zítra. Vzpomeňme jen na 80. léta 20. století. Kdo by ještě třeba v roce 1987 v Československu očekával, že se lidé přestanou bát, kolektivně a masově vystoupí proti vládě jedné strany? Kdo by očekával, že ČSSR ochromí generální stávka zaměstnanců a lidé vystoupí z pasivity? Nikdo to tehdy nepředpokládal a ani ne během dvou let bylo vše jinak. Celospolečenské kvašení a nespokojenost zde byla, stačila malá jiskra, další z mnoha bití studentů a mladých pracovníků během demonstrace.

Rok 1989 nám zároveň ukazuje další důležité ponaučení, že bez potřebné teoretické a praktické přípravy se mohou pracující ocitnout ve slepé uličce, kdy poslouží jen za „užitečné hlupáky“, kteří několika „šmejdu“ pomohou jako výtah k moci. Že nestačí vyměnit jednu vládu za druhou, jinak se pro nás jako pracující nic podstatné nezmění. A pamětníci z řad pracujících nám rádi ochotně dosvědčí, že si zaměstnanci

přechodem od státního socialismu k soukromému kapitalismu nijak nepolepšili, naopak – jejich situace a podmínky se rapidně zhoršily a budou nadále zhoršovat.

Abychom se přiblížili ke společenské změně, je potřeba se naučit sebeorganizaci a znát možnosti takové přeměny společnosti, která bude podle našich přání a potřeb. Nejvhodnějším prostředkem k tomu se ukázal syndikalismus. Proto je potřeba budovat silné a masové odborové hnutí zdola, založené na totožných principech, na jakých má nová společnost fungovat. Prostředky musí odpovídat cíli.

Takové odborové hnutí může vzniknout ze skromných počátků, z iniciativy několika málo přesvědčených odborářů a studentů. Avšak během krátké doby může silit a mohutnět, aby se nakonec stalo masovou organizací, reprezentující a sdružující většinu obyvatel z řad zaměstnanců, ale i dalších skupin jako nezaměstnané, studenty, živnostníky a další.

S růstem počtu a vlivu odborových organizací bude růst také intenzita bojů za každodenní požadavky – od zvýšení mezd po nižší nájem. Stávky, boje na pracovištích a různé nátlakové kampaně na obecní či celonárodní úrovni (bezplatná doprava či zrušení poplatků ve zdravotnictví, proti zdražování potravin, energií a podobně), se stanou pro každého člena a členku odborové organizace praktickou školou. Naučí se vlastní iniciativě, jak se organizovat a jak spolurozhodovat a spolupracovat s ostatními jako rovný s rovným.

Dosažení vítězství při konkrétních zápasech na pracovišti nebo v obci naučí členy a členky odborových organizací sebedůvěře, hrđosti a nabytí vědomí o možnosti měnit věci kolem sebe vlastní silou. Pak už je jen krůček k tomu, aby se lidé rozhodli – místo spokojit se s drobkou vzít si celý koláč, který vznikl jejich prací a prací předchozích generací.

Nevíme dopředu, jak dlouho může trvat proces vybudování silného syndikalistického hnutí. Může to být otázka okamžiku, může to trvat 1–2 roky, ale také třeba celé desetiletí. Podíváme-li se na španělské odbory CNT při jejich počátku, trvalo jim asi 15 let, než se staly masovým odborovým svazem s všelidovou podporou, avšak nutno říct, že tato musela růst za velice ztížených podmínek, tvrdých represálií. Odbory to přesto dokázaly. Pracující a rolníci to dokázali vlastní aktivitou, vlastní zásluhou a nadějí v budoucnost.

Navíc dokázala CNT připravit své členy a členky na společenskou přeměnu. Když v roce 1936 propukl ve Španělsku fašistický puč, na dočasně osvobozeném území, zabírajícím značnou část země, dokázala CNT rozjet a zkoordinovat průmyslovou výrobu, zajistit služby a infrastrukturu, zemědělství a distribuci. Proto je syndikalismus dobrou školou, jak se teoreticky a prakticky připravit na převzetí společenské samosprávy a plynulý rozjetí výroby a služeb pod kontrolou zaměstnanců ve prospěch celé společnosti, jak o tom budeme referovat později.

Jak dlouho potrvá, abychom došli ke stavu, kdy bude možné uskutečnit společenskou změnu a na jejich základech zbudovat společenskou samosprávu, může ovšem ovlivnit každý pracující člověk svým osobním přístupem, svým rozhodnutím se odborově organizovat a přesvědčit své okolí, aby jeho příkladu následovalo.

Představte si, že v lednu 1000 členů odborů přesvědčí ke vstupu pouhé 2 kolegy či sousedy a učiní tak každý měsíc. V únoru to budou již 2000, v březnu 4 000, v dubnu 8 000, v květnu 16 000, v červnu 32 000, v červenci 64 000, v srpnu 128 000, v září 256 000, v říjnu 512 000, v listopadu 1 024 000, v prosinci pak 2 miliony a 48 tisíc. Pak může následovat lavinový efekt a syndikalistické hnutí se může stát silou, schopnou změnit naši budoucnost.

Odborové hnutí nemusí být jediným prostředkem. Podobně mohou sloužit ze začátku tzv. agitační skupiny či spolky, které se budou zabývat šířením informací o možnosti společenské samosprávy. Dále pak různá samosprávná výrobní a spotřební družstva, či svépomocná či zájmová sdružení. Možností je nepřeberně, nesmí však ztratit ze zřetele svůj konečný emancipační cíl.

zdroj: knížka "Společenská samospráva: nástin správy společnosti bez šéfů a politiků" (2023)

ZA KAPITALISMEM: PARTICIPATIVNÍ EKONOMIKA

Řada reformně socialistických a prací-
vických (prokapitalisticky) volebních
uskupení nám, vykořisťovaným pra-
cujícím občanům před volbami vždy
slibuje, že nám zajistí „snesitelnější“
kapitalismus. Jenže v buržoazním státě de-
mokracie neslouží lidu, ale vládnoucí třídě.

Vize raných socialistů/anarchistů plánujících
dělnické rady a federace společně se spotřeba-
teli byla v podstatě správná a je v souladu s
participativní ekonomikou, jak ji prezentuje
Robin Hahnel a další libertariánští socialisté.

Participativní ekonomika ve zkratce :

V třídním boji mezi zaměstnavatelem a
dělnickou třídou nikdy neexistuje, ani
nemůže být vytvořena trvalá aliance. Vol-
bou máme volit ty, kteří dokážou nejlépe
zastupovat naše zájmy, ale zde narážíme
na realitu: Politické strany hájí své vlast-
ní zájmy podle pravidel, které si samy
stanovily, snaží se kumulovat politickou
a ekonomickou moc, aby si udržely svou
dominanci a vliv na zbytek společnosti.

Stručně řečeno, zastupitelská demokracie
není vláda lidu, ale maska, za kterou se
skrývá diktatura kapitálu.

Pro nás revoluční sociální anarchisty je zá-
kladním pilířem sociální spravedlnost pro
udržení zdravých vztahů mezi jednotlivci,
kde nejsou ani vykořisťovatelé, ani vykořisťová-
ní, ani žádné výhody získávané na
úkor druhých.

Anarchistické hnutí je zde pro všechny,
kteří jsou otráveni kapitalismem a zástu-
pitelskou demokracií: psychologický trik
kapitalistického systému, pomocí které-
ho se jednotlivci vytváří pocit účasti na
rozhodování o ekonomické moci.

Sociální anarchisté se počítají mezi zastán-
ce modelu známého jako PARTICIPATIV-
NÍ EKONOMIKA.

Klíčové vlastnosti modelu známého
jako „participativní ekonomika“ jsou:

1. Samosprávné rady zaměstnanců a rady spotřebitelů spolu s federacemi těchto rad spotřebitelů a zaměstnanců.
2. Pracovní místa byla restrukturalizována – nebo „vyvážená“ – takže každý vykonává nějaké posilující úkoly a každý, kdo pracuje na méně žádoucích pracovních místech, je za to odměňován.
3. Příjem určený úsilím a obětí, kterou lidé v práci vynakládají podle posouzení jejich spolupracovníků, spolu s přídavky pro ty, kteří jsou příliš mladí nebo příliš staří na práci, a pro osoby se zdravotním postižením, spolu s opatřeními pro osoby se zvláštními potřebami.
4. Absence trhů nebo centrálního plánovacího úřadu. Místo toho jsou vzájemně propojené činnosti různých rad zaměstnanců a spotřebitelů a federací koordinovány prostřednictvím participativního postupu ročního plánování, postupu participativního plánování investic a několika různých participativních postupů dlouhodobého plánování rozvoje.

Více informací naleznete zde:
<https://participatoryeconomy.org/latest/>

ÚVODNÍ PROHLÁŠENÍ ČESKOSLOVENSKÉHO ANARCHISTICKÉHO SDRUŽENÍ

Československé anarchistické sdružení (ČAS) vzniklo prohlášením zakládajícího sjezdu z 21. října 2023 z potřeby vytvořit autentickou sociálně-anarchistickou organizaci.

Nevytváříme nic nového – naopak. Snažíme se vrátit anarchismu jeho původní obsah – chápeme ho tedy jako hnutí vycházející z emancipačních tradic velkých sociálních bojů.

Nesnažíme se o mediálně přijatelné jazykové vyjadřování; přiznáváme, že naším dlouhodobým cílem je společnost anarchistického komunismu. Tak, jako přirozeně odmítáme volební účast, xenofobii či nacionalismus, odmítáme i militarismus a jeho finanční či verbální podporu.

Proč se nepřipojíme k některé ze stávajících skupin či kolektivů? Domníváme se, že současné kolektivy se již určitým způsobem vyčerpaly a fungují v jakémsi setrvačném módu.

Nenabízejí žádnou dlouhodobou vizi, nemají konkrétní strategie třídního boje ani střednědobé cíle, programově jsou neukotvené. Často se z kapacitních důvodů zaměřují na jedno parciální téma. To znamená, že své aktivity nedělají kvalitně, ale v českém a slovenském kontextu nám třeba citelně chybí aktivní anarchistický odpor proti asociální pravicové vládě, jejíž politika škrtů si v ničem nezadá s vládou Nečase či Topolánka. Tehdy ale proti šéfům a politikům protestovaly masy lidí. Chceme se propojovat se všemi, kteří jsou ohroženi vysokými cenami potravin či energií a vyvinout proti těmto tendencím efektivní tlak.

Zároveň vítáme spolupráci s ostatními kolektivy a jedinci, kteří sdílejí anarchistické principy. Nepřišli jsme do hnutí vrazit klín. Přišli jsme dodat nový impuls. Jsou-li vám naše postoje sympatické, přidejte se k nám!

STANOVY ČAS

Anarchismus neznamena absenci pravidel a organizace, právě naopak. Anarchistická organizace je založena na tom, že jsou si všichni členové a členky rovni, se stejnými pravomocemi i povinnostmi. Přistupujeme k sobě jako rovný s rovným, nikdo si neuzurpuje právo a moc rozhodovat nad druhým. Mezi sebou nemáme žádné vůdce, předsedy a šéfy. Anarchistická organizace je předobrazem společnosti, o kterou usilujeme. Prostředky musí odpovídat cílům. Našimi základními organizačními principy je rovnost, volná dohoda, dobrovolnost, vlastní iniciativa, autentická samospráva, federalismus, systém úkolovaných delegátů s pravomocemi vymezenými členskou základnou, kdykoliv odvolatelnými. Veškeré rozhodnutí vychází z členské základny.

1. ČLENSTVÍ

Členem nebo členkou se může stát každý a každá, kdo přijme za své Program a Stanovy. V případě zájmu o členství napíše na kontakt a domluvíme si informační schůzku, abychom se osobně setkali. Pro přijetí za člena není třeba vyplňovat žádné formality. Přiját bude hlasováním členské základny na schůzce místní skupiny, na federálním sjezdu či setkání nebo referendem v případě geografické vzdálenosti zájemce či zájemkyně. Členství zaniká vystoupením, vyloučením nebo smrtí člena/členky. Vyloučení může provést federální sjezd nebo místní skupina, která o tomto kroku na sjezdu informuje.

Na něm je také možnost se proti takovému rozhodnutí odvolat. Člen/členka se účastní sjezdů a setkání, podílí se na chodu organizace, rozhodování a akcích. Vystupuje tak, aby nepoškozoval dobré jméno organizace. Členské příspěvky se neplatí, pravidelná finanční podpora je zcela na dobrovolném rozhodnutí členů a členek. V případě potřeby se provádí jednorázové peněžní sbírky.

2. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Základem organizace je jednotlivec, od kterého vychází veškerá rozhodnutí a činnost. Člen nebo členka může působit nezávisle nebo v rámci místní skupiny. V případě zájmu se může jednotlivý člen nebo členka stát Lokálním kontaktem. Například pro Jeseník, kam se mu mohou v případě potřeby ozvat zájemci o členství a zajišťuje propagaci v místě. Základní jednotkou je místní skupina, která si svou vlastní strukturu a činnost spravuje sama na základě výše vyjmenovaných principů. Místní skupinu můžou založit minimálně dva a více členů či členek. Místní skupinou se může stát i anarchistická skupina již existující, kterou přijme některá místní skupina nebo federální sjezd jako novou členskou skupinu. Místní skupina se podepisuje vždy svým jménem, nevyžádá-li si souhlas těch ostatních k vystupování za celou organizaci.

PROBĚHL I. FEDERAČNÍ SJEZD ČAS

O víkendu 21. října 2023 se sešli členové a členky Československého anarchistického sdružení (ČAS) na svém prvním federálním sjezdu v Brně. Přípravy k založení ČAS probíhaly již několik měsíců a sjezd byl již jen formálním potvrzením snah o propojení již existujících místních anarchistických skupin a jednotlivců. Kromě řešení federálních záležitostí a voleb do pracovních skupin, byly vypracovány a schváleny společné stanovy, programový manifest a prohlášení. Najdete nás na sociálních sítích, a byl spuštěn web. V našem kruhu jsou vítáni všichni sociální anarchisté a anarchistky, kteří souhlasí s naším programem.

3. ROZHODOVACÍ PROCESY

Výkonným orgánem celé organizace je federální sjezd, který je svoláván pravidelně jednou za rok. Sjezd referuje o činnosti skupin, koordinuje společné aktivity a projednává komunikaci se zahraničními skupinami.

Vedle federálního sjezdu, který v odůvodněném případě může mimořádně svolat kterákoliv z místních skupin, existuje pro potřebu nutných rozhodnutí, která se týkají celé organizace, i federální referendum. Vyhlásit ho může každý člen či místní skupina a je koordinováno dle sjezdem daných pravidel sjezdem pověřenou osobou (koordinátor*ka referenda).

Pokud není určeno jinak či není dosaženo konsensu, potřebná většina pro jakékoli rozhodování na všech úrovních je dvoutřetinová.
(Dokončení na straně 17)

4. FINANČNÍ PROSTŘEDKY

Členové a členky nemají povinnost odvádět členské měsíční příspěvky. Zachováváme princip dobrovolnosti a osobní odpovědnosti a solidarnosti. Kdo má finanční možnosti, může z vlastní iniciativy přispívat pravidelně na chod organizace. V případě potřeby je mezi členy vyhlášena peněžní sbírka. Dále se pak členové a členky snaží získat peněžní prostředky pro organizaci benefičními akcemi a podobně.

Finanční prostředky spravuje na místní úrovni místní organizace, na federační úrovni volený delegát. Místní skupiny si zakládají dle potřeby své lokální pokladny na vedení místních aktivit. V případě potřeby se obrátí o pomoc k celé organizaci. O použití federačních prostředků rozhodují společně všichni členové na základě domluvy.

ČAS BRNO SE PŘEDSTAVUJE

Zdravíme všechny! Jsme nově vznikající skupina ČAS v Brně a rádi tě uvítáme mezi námi! Už tě vytáčí, jak se svět mění k horšímu? Bezmocně sleduješ, jak pořád vznikají další války v zájmu mocných a jak umírají nevinní lidé? Nebaví tě vidět, jak se společnost chová bezohledně k přírodě a ke svému prostředí, ve kterém žiješ i ty? Štve tě sociální nespravedlnost a stále rostoucí bída? Pak máme možná hodně společného! Naš kolektiv má na programu mírové aktivity a solidaritu s dezertéry, zajištění materiální pomoci chudým, podporu stávek a demonstrací proti nynější vládě, organizaci benefičních koncertů... A třeba i to, co přineseš mezi nás ty sám/sama:-) Jsme dost otevření a rádi bychom navázali spolupráci s podobně laděnými organizacemi a jednotlivci. Chceme v Brně vytvořit kulturní a aktivistické prostředí, ve kterém se budeme všichni cítit svobodně. Jdeš do toho s námi? Napiš nám na mail:

cas_brno@anarchiste.org

**Za svět bez útlaku a vykořisťování
Odpor žije, boj pokračuje!**

KATALOG BENEFIČNÍCH SEMEN SEEDS NOT BOMBS

Benefiční semínka Seeds not bombs si lze nechat poslat poštou. Jedno balení pořídíte za 25 Kč. Celá cena putuje na benefiční účely. Při objednávce napište číslo (#01 - 53) nebo název z našeho katalogu a případný počet balení. Základní poštovné je 30 Kč, případně podle množství a váhy upřesníme. Objednávejte na emailu: cas_kontakt@riseup.net nebo zprávou na našem FB nebo instagramu. KATALOG K PROHLÁDNUTÍ ZDE V ODKAZU: <https://anarchiste.org/katalog-beneficnich-semen-seeds-.../>

SEMÍNKA ROZESILAME POŠTOU

ČAS PRAHA: HLÁSÍME O SLOVO

Pražská skupina ČAS se oficiálně ustanovila v září letošního roku, ačkoliv její členové a členky vzájemně komunikovali již dříve. ČAS Praha a okolí svoji působnost rozšířila na celé střední Čechy. V současné době tak sdružuje nejen pražské kamarády a kamarádky, ale máme zastoupení také v dalších městech jako je Mladá Boleslav, Čelákovice, Benešov, Roudnice nad Labem, Kolín, Čáslav a další. Skupina se schází pravidelně na měsíčních schůzkách. Podle potřeby, někdy každý měsíc pak na online konferencích. V Praze a okolí plánujeme v nejbližší době několik veřejných akcí, nejbližší benefiční trh semínek Seeds not bombs. Na léto připravujeme velký hudební festival „Love music not war“. V případě zájmu ve svém kruhu rádi uvítáme, jak staré kamarády a kamarádky, tak i mladou generaci. Piště na mail: cas_kontakt@riseup.net

VZPOMÍNKA NA PAMÁTKU FERRARA V LOMU U MOSTU

V sobotu 14. 10. 2023 proběhla skromná vzpomínková akce na popraveného volno-myšlenkáře, anarchistu, antimilitaristu a zakladatele Moderní školy Francesca Ferrera, popraveného 13.9.1909 v severočeském městě Lom u Mostu. U jeho pomníku postaveném místním bezvěreckým spolkem v roce 1928 byla položena vlajka, květiny a zapálený svíčky. Byl přečten projev Spolku Ateisté ČR Ateisté ČR. Poté člen Historického spolku krátce pohovořil o Francescu Ferrerovi, jeho životě i odkazu pro současnost především v reformě školství a sekulární výchově. Akci pořádali společně Historický spolek Zádruha a místní skupina Československé anarchistické sdružení - ČAS

ČAS SEVER: HLASY ANARCHIE Z DRSNÉHO PODKRUŠNOHOŘÍ

Také na hornickém severu Čech se spojilo několik kamarádů a kamarádek, aby vytvořili místní skupinu Československého anarchistického sdružení. Působíme v Ústí nad Labem, Teplicích, Krupce a Duchcově. Zatímco před sto lety se zde sdružovaly tisíce anarchistických dělníků a dělnic, především řad z hornictva, dnes je situace opačná, je nás hlouček. Zároveň spolupracujeme s místním Historickým spolkem Zádruha, který se zabývá právě bohatou tradicí českého anarchismu. V říjnu jsme společně s tímto spolkem uspořádali vzpomínkovou akci na Francesca Ferrera v Lomu u Mostu.

V současné době se soustředujeme na organizaci debatních a organizačních schůzí. Do budoucna bychom rádi navázali na družstevnické snahy našeho hnutí a pořádání akcí, která by rozvíjela naše susedství. A samozřejmě se chceme věnovat propagaci a vzdělávání našich idejí, podpoře bojů na pracovištích. Možnosti a aktivity se odvíjí od našeho počtu, proto považuješ-li se za anarchistu nebo anarchistku a pobýváš v Mostě, Chomutově, Ústí nad Labem, Děčíně či Teplicích či okolí, ozvi se na centrální mail ČAS.

cas_kontakt@riseup.net

ČAS OSTRAVA SE TAKÉ HLÁSÍ!

Anarchisté a anarchistky se na Ostravsku organizují již řadu let v řadách Ostravské anarchistické federace (OAF). Tato regionální skupina přistoupila do řad Československého anarchistického sdružení a funguje jako místní skupina ČAS Ostrava.

Své členy a členky nemá jen v Ostravě, ale i dalších místech Slezska. Scházejí se na společných setkáních a podle možností se účastní akcí v regionu. Uvítají ve svých řadách další kamarády a kamarádky z celého kraje s chutí něco dělat a měnit svět. Chceš se dozvědět více, máš zájem spolupracovat a zapojit se? Napiš na mail skupiny:

cas_ostrava@anarchiste.org

ČAS NA AKCI „NEDOSTANETE NÁS Z ULICE“ V OSTRAVĚ

Členové ČAS se zúčastnili akce v Ostravě, která měla připomenout smutné výročí neonacistické vraždy dvou gayů v Bratislavě. Musí znovu a znovu umírat lidé pro barvu kůže nebo pro svou sexuální orientaci aby se majorita začala o práva a bezpečí marginalizovaných zajímat? A není rozhodný odpor vykořisťovaných a jejich autonomní třídní hnutí s vlastním jazykem a kulturou nakonec jedinou skutečnou hrází, nejen proti buržoazní stereotypům ale i proti neonacistickému či policejnímu násilí a zvůli?

Neopouštějte ulice!

JAK REFORMNÍ ANARCHISTA ZALOŽIL POLITICKOU STRANU HUMORNĚ ZE SVĚTA PRÁCE

Byl jednou jeden anarchista. Neměl rád anarchistické dogmatiky, kteří řešili jen třídní boj, korupci na antifa festivalech, Kropotkina a platformu. Preferoval spíše pomoc konkrétním pracujícím, nezakládal se vzletnými frázemi z 19. století. Aby byla jeho práce efektivní, zpravdla pomlčel o svém anarchistickém přesvědčení a připojil se k nějaké nevládce, která zrovna dělala smysluplnou kampaň zaměřenou na lidská práva. Občas podpořil fair trade výrobek, občas zasadil guerillovou petřelku, občas zatlačil na politiky, ať zavedou MHD zdarma. A dogmatici ať si třeba posílají peníze válečným dezertérům.

Časem ale zjistil, že intenzita válečného utrpení obyčejných lidí se nezměnila. Něco je špatně. Asi jsem stále příliš dogmatický, stavím utopické vzdušné zámky a bojuju s větrnými mlýny, zamyslel se anarchista a napadlo ho uzavřít dočasnou koalici s některými politiky, kteří slibovali udělat s válkami krátký proces. Kraťáci ale vždycky anarchistu využili jako užitečného idiota, nechali ho zmlátit policií, pořádně to protáhli všemi sdělovacími prostředky, a když jim to nepřineslo ani jedno volební procento nahoru, anarchistu brzy odkopli jako nepotřebného.

POKUS O FEMINISTICKÝ MANIFEST NEVYŠEL

Radikální feminismus nikdy neměl na různých ustlání. Jak dokládá bell hooks, autorka eseje *Feminismus je pro všechny*, boj se nevedl jen s patriarátem a jeho vzorci, ale i mezi různými frakcemi uvnitř feministického hnutí. Autorka musela během svého života čelit hned trojí diskriminaci. Jako žena bojovala se sexismem, jako afroameričanka s rasismem a jako radikálně levicová autorka s politickou ostrakizací.

Ve své eseji dokázala poměrně trefně proprat špinavé prádlo, které má hnutí tendenci spíše potlačovat, ať už jde o zradu liberálních feministek, které se po dosažení třídních privilegií vzdaly svých ideálů či o reprodukci patriarchálních rolí v případě matek samoživitelek.

Ideově se hooks přihlásila k tradici druhé vlny feminismu, která již vyzrála a přinesla novou taktiku – součástí hnutí musí být i muži, protože i oni jsou obětí sexismu. Bolestivé fňukání heterosexuálních bílých šedesátníků, jimž se hrouťí svět, je toho víc než výmluvným dokladem. Některé již překonané názory (třeba slogan „feminismus je teorie, lesbismus je praxe“) sice autorka nepodrobuje příliš hluboké kritice, ale předpokládáme, že na to v knize nezbyl prostor.

Anarchista se našťoval. Dogmatici stále utopicky snili o tom, že pracující na obou stranách obrátí zbraně proti svým generálům, zbraně po celém světě řinčely a hnutím prostupovala skepse. Rozhodl se tedy konat, ne jen nadávat u piva – založil Stranu reformních anarchistů. Však o nic nejde. Dostane se k moci získá prostředky, pomůže konkrétním pracujícím, dodá té správné armádě dostatek zbraní, aby pozabijela tu nesprávnou armádu – a pak zase stranu rozpustí.

Jak ale přesvědčit lidi, aby dali anarchistovi svůj hlas? Inu, v první řadě je třeba naklonit si noviny a televizi, uvažoval. A to se dá nejlíp udělat tak, že se zbaví té prokleté anarchistické nálepky nadobro. Vymazal tedy anarchismus ze všech svých proslovů, brožur, pamfletů, volebních programů či billboardů. A skutečně – volební potenciál začal růst. Ale pořád to bylo málo na to, aby ve volbách uspěl. Je třeba se proti něčemu vymezit, to často pomáhá. Chvilí přemýšlel a pak na to přišel – svou kampaň postavil na jednoznačném heslu: Zbavím zemi anarchistů!

Marek Svačinka

Potud je kniha osvěžující akademickou agitkou. Jaký byl však cíl textu? Autorka v úvodu tvrdí, že feminismus byl co do teorie vždy poněkud roztržštěný a ona chtěla být tou, která vše srozumitelně sepíše do jedné knihy, aby vytvořila „příručku – krátký, snadno stravitelný text“. Z toho by čtenářstvo pochopilo, že cílovou skupinou budou právě nepřivilegované, chudé a barevné ženy, které po pochopení feminismu v třídním kontextu mohou vytvořit masové sestersstvo. Kniha je však pravým opakem – změť akademických výrazů a teoretických hypotéz má potenciál oslovit výhradně feministy a feministky z privilegovaného akademického prostředí.

Žena, která má kvůli patriarchální a třídní diskriminaci menší přístup k informačním zdrojům, si po večerech nebude číst o „tělesné integritě“ ani „paradigmatech dominance“. Knížku prostě odloží. Jak by se dal text napsat lépe a čtivěji? Třeba ubrat na akademičnosti a zahrnout do knihy více příkladů z praxe. Zmínit situace, kdy se patriarchát projevuje v běžném životě, zejména takové, které už ženám s patriarchálními vzorci vůbec nepřijdou toxické. Ilustrovat na nich důsledky této dlouhodobé tolerance.

Možnou cestou může být třeba podobný text nigerijské autorky Chimamandy Ngozi Achidie *Feminismus je pro každého*. Rozdíl mezi akademickou a profesionální spisovatelkou je však znát a Achidie ví, jak text zaměřit na běžné čtenáře. Pokus bell hooks skončil v půli cesty.

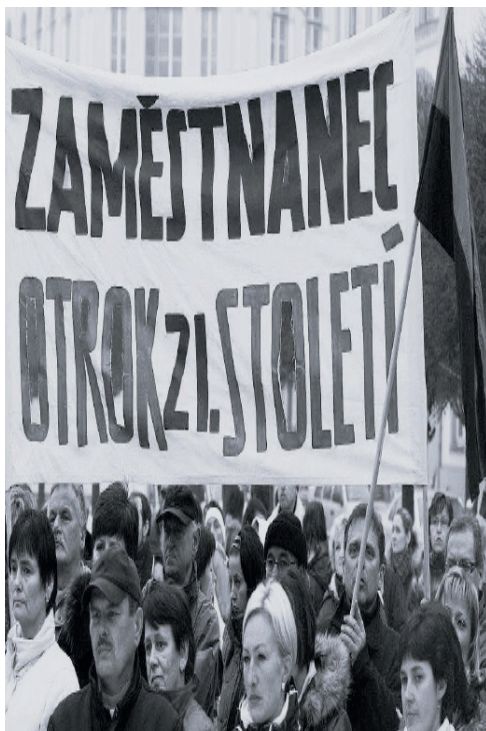
Píšete-li knihu jako našťvaný dělník, jehož šéf porušuje zákoník práce, zřejmě se vám dílo podaří. Píšete-li knihu jako znechucený šéf, kterému dělníci rozkrádají fabriku pod rukama, zřejmě budete také úspěšný. V obou případech tam bude jasná motivace, cílová skupina, praktické zkušenosti. Ovšem co v případě, že píšete střídavě z obou úhlů pohledu? Jaroslav Kuboš nám v publikaci *Lopaty a Vykořisťovatelé* ukázal, že to jde.

A jde to tak dobře, že autor nenechal na ani jedné skupině nit suchou, přičemž nestraní jedné ani druhým. Dost mu v tom pomáhá velká nadsázka, těžká ironie a humor tak černý, že by mohl v Johannesburgu prodávat zeleninu. Zatímco lopaty tráví volný čas s lahváčem u televize, vykořisťovatel nechává a svou vilu pečovat služebnictvo. Zatímco lopaty mezi sebou zásadně nesoutěží, vykořisťovatel likviduje konkurenci ještě dřív, než stačí vzniknout. I když nehrozí, že by kniha byla fádní a schematická, autor do jednotlivých kapitol vždy přidává ještě pohled třetí osoby. Jednou je to vrátný, jindy hrobník či progresivista.

Jak tedy knihu shrnout? Jde o oddechovou blbůstku, anebo se pod povrchem černého humoru skrývá hlubší poselství? Do této úvahy se pouští sám autor, kdy knihu v kůži literárního kritika – ovšemže ironicky – sám posílá k šípku. Možná by nemusel být tak příkrý. Kniha ukazuje, že nic není černobílé a dril některých šéfů mnohdy může pramenit z otřesné zkušenosti s morálkou zaměstnanců. A naopak anarchosyndikalistické choutky dělníků by často vůbec nevznikly, nebýt šéfů, kteří i v jednadvacátém století řídí firmy jako manufaktury v průmyslové Anglii. Text má tedy alespoň potenciál k tomu, aby se příslušníci zájmově protikladných sociálních skupin dokázali alespoň vzájemně pochopit.

Ukázka:

A co na to Tolték? (...) Jeden by čekal, že letí za poznáním, že se chtějí něco dozvědět. Ale to je jen zdání. Přijíždějí kritizovat blběčky z pralesa a šířit mezi nimi osvětu. Nic jim není dost dobré. Můj mikrobus nemá pořádnou klimu, natož ledničku s občerstvením. Taky se jim na Toltéka zdám příliš tlustý. Pak se mě ptají, jestli jsem četl jejich oblíbené knihy o Toltécích. Když je zklamou, nechápu, jak můžu být Tolték a nic si o tom nenastudovat. Celou dobu jen kritizují. Pyramidy jsou moc strmé a vůbec nejsou zastíněné, takže se návštěvníci při výstupu šíleně zpotí. Prales je moc hustý. Vepřové s bramborem, obojí super BIO, mi málem hodí na hlavu, vždyť je to plné sacharidů a způsobuje to rakovinu tlustého střeva. Oni se, stejně jako staří Toltéci, živí dehydratovaným jídlem výhradně ze stříbrných pytlíků. I tu ayahuascu máme příliš slabou, takže je potřeba ji vylepšit olíznutím šípové žaby. Takové množství jedu by vyřadilo i zkušeného šamana. Co se potom honí v hlavě jim?

V pondělí 27. listopadu proběhla v ČR jedna z největších stávek za posledních 30 let. Podle vyjádření odborových předáků se do stávky zapojilo jeden milion zaměstnanců. Odbory protestovali proti podobě vládního konsolidačního balíčku i důchodové reformě, nenavyšování platů ve veřejném sektoru, drahým energiím, vysoké inflaci či nedostatku peněz na školství. Podle vyjádření vládních politiků, si však ze stávky nic nedělali a dále jedou své arogantní jednání a asociální politiku? Proč taková podoba stávky nemůže být úspěšná? A jakou by měla mít podobu a formu, aby byla efektivní?

Odbory v Česku uspořádaly stávku proti vládním krokům. V některých firmách se práce zastavila, jinde se lidé připojili symbolicky. Na dvě hodiny zastavila výrobu například Škoda Auto. V různé míře vyjadřovali neshlas s rozhodnutími současného kabinetu také na úřadech nebo v nemocnicích a především jediní skutečně stávkovali jen učitelé.

Někde se práce zastavila na hodinu, někde na dvě hodiny či na celý den. Podle odborů se do stávky zapojilo 74 procent škol a nebyla to stávka symbolická, výstražná, netrvala jen hodinu, ale byla opravdová a trvala celý pracovní den.

Na dvě hodiny se například přerušila práce ve všech závodech automobilky Škoda Auto, a to od 13 do 15 hodin. Díky dvěma hodinám dostal podle předsedy odborů automobilky Jaroslava Povšíka možnost zapojit se do protestu co největší počet zaměstnanců, o hodinu zkrátí zaměstnanci ranní a odpolední směny. Protestní shromáždění odborů Škoda Auto v Mladé Boleslavi skončilo po druhé hodině odpoledne.

PO STÁVCE MILIONU PRACUJÍCÍCH, KTERÉ SE VLÁDA NELEKLA?!

Výrobu přerušily také závody v Kvasinách na Rychnovsku a ve Vrchlabí. Dalším příkladem byli třeba zaměstnanci ostravské hutní společnosti Vítkovice Steel, kteří na hodinu zastavili práci a připojili se ke stávce. Zastavili například výrobu, nenakládali kamiony čekající na výrobky. Protestují tak proti drahým energiím, konsolidačnímu balíčku a důchodové reformě, která nepočítá s tím, že by lidé z náročných profesí, jako je hutní výroba, odcházeli dříve do důchodu, řekl místopředseda základní odborářské organizace Rostislav Blažek. Podle Blažka nebylo možné, aby firma zastavila výrobu na celou dobu stávky. „Potřebujeme vyrábět a mít peníze pro zaměstnance,“ řekl.

Omezený provoz některých montážních linek byl například také v závodech jihlavské firmy Bosch Powertrain. Tamní odboráři vyrazili na demonstraci do Prahy, řekl předseda jedné z podnikových odborových organizací KOVO Roman Bence. Mítinky na podporu protestu byly v Motorpalu a Žďasu, v Havlíčkově Brodě nevyjelo kvůli výstražné stávce po poledni několik spojů městské autobusové dopravy.

V mnoha podnicích stávkovala jen část odborářů, kteří pak zamířili do Prahy také na protestní pochod od Rudolína na Malostranské náměstí a demonstraci. Naopak dopravní vyluky prostřednictvím stávky dopravu nehrozily, většina dopravců uvedla, že řidiči stávkovali pouze symbolicky.

„Vědí politici, jak se žije obyčejným lidem?“ ptá se odborářský řečník na přeplněném Malostranském náměstí. „Nee!“ odpovídá dav. Za chvíli řečník není vůbec slyšet. Trubky, řehtačky a skandování už poněkolkáté přehlušují úplně všechno. „Demisi, demisi!!!“ sjednocuje se nakonec dav na jediném požadavku, teprve za chvíli mohl řečník pokračovat. Na náměstí v Praze se sice promlouvalo plamennými projevy před několikatisícovou demonstrací, ta však nakonec prošla průvodem bez žádných incidentů. Vědí však odborovní předáci a hlavně šéf ČMKOS Josef Středula, jak se žije řadovým členům odborů, kterých jménem vystupuje?!

Stávku vyhlásilo deset odborových svazů. Vedle školských odborů a svazu KOVO jsou to odbory úřednické, dřevařské, zdravotnické, dopravní, kultury, knih-

Další svazy je podporují. Na protestech spolupracuje Českomoravská konfederace odborových svazů (ČMKOS) s Asociací samostatných odborů (ASO). ČMKOS jako největší centrála v zemi zastřešuje 31 svazů asi s 270 tisíci členů. ASO má dvanáct organizací asi se 110 tisíci odboráři. Ke členům patří vlivné železničářské a lékařské odbory.

Proč byla stávka vládním politikům a zaměstnavatelům k smíchu? A proč nemohla nijak donutit vládní politiky zasednout k vyjednávacímu stolu a přinutit je splnit volání odborářů? Stávka musí prostě bolet!!! Pokud stávka neohrozí chod státu a zisky kapitalistů, není efektivní a nemůže být vítězná! Celá akce tak nakonec dopadla tragikomicky a spíše v neprospěch pracujících. Stávka již dopředu nemohla ničeho dosáhnout, ti z mála kteří stávkovali, tak zbytečně přišly o část mzdy, jen proto, aby se odborovní předáci zviditelnili, především Josef Středula.

Jestli má mít celonárodní stávka proti krokům vlády smysl a potenciál vládu donutit ustoupit, musí splňovat několik faktorů. Za prvé musí být stávkou bojovnou, musí obsáhnout všechny profese a odbory, musí být úplná a jednotná. Musí k ní přistoupit všichni zaměstnanci (nejen odborové organizovaní) se stejnou intenzitou, není možné, aby jedni stávkovali a druzí si alibisticky připnuli odznak a pracovali - dělali stávkokaze. nesmí se opakovat to, že v řadě podniků se zaměstnanci do protestů zapojili spíše symbolicky, ať například odznakem na klopě, nebo páskou na rukávu, případně nějakým menším shromážděním v areálu firmy. Přesto se provozu některých firem protesty nakonec dotkly, a to díky stávce škol. Tam, kde zůstaly zavřené, zejména rodiče menších dětí museli zůstat doma a nepracovat. A tak díky rozhodnému vystupování učitelů, byla stávka schopna obsáhnout větší část pracujících.

Odborovní předáci, ale především řadovní odboráři by si měli uvědomit, že sociální smír není v jejich zájmu. Zhoršující se životní podmínky většiny pracujících a jejich rodin není vina jen pravicová vláda bohatých, ale také nenažranost vlastních zaměstnavatelů, kteří nezvyšují mzdy ve stejné míře jako roste inflace, která je zaviněná opět ziskuchtivostí kapitalistů a obchodníků. Pokud má dojít ke generální stávce proti vládě, musí se rozšířit také na požadavky zvýšení mezd o 20% na vlastních zaměstnavatelích.

(Dokončení na straně 20)

Naši šéfové nejsou naši přátelé ani spojenci - to oni jsou spoluvíníky toho, že chudneme, protože nám odmítají platit důstojné mzdy v souvislosti s inflací. Odmítají se s námi podělit o své zisky, které vytváříme právě my svojí prací a tak na zvýšení mezd máme legitimní právo.

Zradu odborových předáků, kteří sledují v první řadě zájmy svých šéfů krásně ukazuje příklad Auto Škoda. Odboráři měli při pondělní akci podporu vedení společnosti. Automobilka podle odborového šéfa Povářkyka vyrobí každou minutu jedno auto. „V rámci intenzivní diskuse a úzké spolupráce se zástupci Odborů KOVO se nám podařilo nastavit výrobní a interní procesy tak, aby došlo k minimálnímu vlivu na plánovaný celoroční objem výroby,“ uvedla za Škoda Auto Ivana Povolná. Odboráři představili společné stanovisko vedení Škoda Auto a odborů KOVO Mladá Boleslav k úpravám konsolidačního balíčku. Dalším smutným příkladem je Budějovický Budvar, který se ke stávce nepřipojil. Zájemci si tam vzali symbolicky žluté pásky na ruku, natočili video. „Nechceme, aby trpěl zaměstnavatel, je to namířené proti vládnímu konsolidačnímu balíčku. Stávka nás zastihla v nejhrošším čase.

Teď expedujeme vánoční pivo, je tam peak (vrchol). Máme (teď) nejvíc lidí na logistice, v distribuci piva, řidiče. Do toho se spousta odběratelů předzásobuje na nový rok. Kdybychom šli do stávky, tak přestáváme nakládat pivo. Kdybychom naložili autobus odborářů a jeli do Prahy, zase tady zastavujeme výrobu, což nechceme, protože nechceme poškodit zaměstnavatele a zákazníky,“ řekl předseda odborů v Budvaru Jaroslav Berka.

Všechny uvedené příklady jsou ukázkou zrady odborových funkcionářů, kteří hledí především na zájmy šéfů místo na zájmy svých spolukolegů. Dosavadní nečinnost odborů proti vládě, porovnáme-li boje odborů proti obdobným reformám v zahraničí, ukazují, že pracující by měli přestat spoléhát na odborové šéfy, kteří je celou dobu zrazují a pacifikují. Stejně tak, by se měli zamyslet nad tím, že současné podoby protestu jsou neúčinné a nikdy nemohou vést k úspěchu. Je nezbytné, aby každý začal u sebe. Protože bez boje není možné počítat se zlepšením. A stejně tak, není možné, aby tyto boje za nás vybojoval někdo jiný. Jedině my sami to můžeme udělat a jediné my sami je dotáhnout k vítězství.

ROZŠÍŘUJ ANARCHISTICKÉ MYŠLENKY A TISKOVINY

Pomoz rozšiřovat anarchistické myšlenky ve svém okolí - mezi přáteli, sousedy, spolužáky ve škole a kolegy v práci. S' aň se distributorem časopisu ČAS. Napiš si o samolepky s logem ČAS a naše letáky. Sdílej naše články na sociálních sítích. Uspořádej společně s námi přednášku ve své obci.

KDO JSME A CO CHCEME?

Československé anarchistické sdružení (ČAS) vzniklo z potřeb vykořisťovaných a utlačovaných účinně prosazovat své sociální zájmy. Je skupinou lidí, kteří chtějí spolupracovat na odstranění státu a kapitalismu a jejich nahrazení svobodnou beztržní anarchistickou komunitickou společností, založenou na solidaritě a vzájemné pomoci. Podporujeme všechny oprávněné a rovnostářské snahy utlačovaných lidí vzít si zpět svá práva, bojovat proti sociálnímu útlu, proti propouštění a flexibilizaci pracujících, proti útlu žen, proti ničení našeho životního prostředí atd. Stavíme se proti kapitalismu a státu, protože jsou založeny na třídním rozdělení společnosti. Vystupujeme i proti dalším nerovnostem a formám útlu, prostupujícím celou společnost. Kapitalismus ve jménu zisku celosvětově utlačuje, vykořisťuje a zabíjí lidi a devastuje životní prostředí. Stát chrání vládu kapitálu a udržuje privilegia úzké vládnoucí třídy, nezbytná pro chod systému. Naše aktivity jsou založeny na principu přímé akce - to jest samosprávné aktivity zdola, organizované přímo lidmi, kteří ji podnikají, bez jakýchkoli politiků a byrokratů. Nejsme politickou, ale sociální organizací. Neusilujeme o dobytí politické moci na jakékoli úrovni státní správy, v odborech nebo kdekoliv jinde. Usilujeme o to, aby lidé sami začali společně žádat zpět svá práva, důstojnost a možnost rozhodovat o svých životech a nenechali se přitom oklamat autoritářskými politickými proudy a přísliby reformistů. Naše organizovanost je výrazem potřeby bojovat společně proti systému kapitalismu a státu, který s námi zachází jako s „lidskými zdroji“. Úspěchu není možno dosáhnout izolovaně a spojit své síly je poznanou nutností.

ČTENÁŘSKÉ KONTO ČASU

Chcete pravidelně dostávat každé nové číslo? Stačí si jej jednoduše předplatit. Existují dvě možnosti. Na naši adresu pro listovní zásilky můžete složenkou zaslat částku od 100,- Kč výše. Nebo poslat na bankovní účet: 1024164477/5500. Do poznámky pro příjemce napište svoji adresu. Postupně vám budeme podle přání zasílat nová čísla „ČAS“ (cena+poštovné) až do vyčerpání částky, o čemž vás budeme včas s předstihem informovat. Solidární cena jednoho čísla je 10 Kč, poštovné je 30 Kč. Pokud se v místě nachází náš člen nebo členka, bude Vám nové číslo doručeno vhozením do schránky bez odečtení poštovného.

PŘEDPLAŤ SI NÁŠ ČASOPIS

ADRESA REDAKCE

Časopis ČAS, Husitská 347/97, 417 41 Krupka
email: cas_kontakt@riseup.net
whatsapp: 792 757 100

KONTAKTY NA SKUPINY ČAS

ČAS Praha: cas_kontakt@riseup.net
ČAS Brno: cas_bрно@anarchiste.org
ČAS Ostrava: cas_ostrava@anarchiste.org
ČAS Ústí nad Labem: cas_kontakt@riseup.net

SLEDUJTE NAŠE PRAVIDELNĚ AKTUALIZOVANÉ INTERNETOVÉ STRÁNKY

WWW.ANARCHISTE.ORG